

Vergaderjaar 2013–2014

33 462

Wijziging van de Wet waardering onroerende zaken in verband met een verruiming van de openbaarheid van de WOZ-waarde en enkele technische aanpassingen

Nr. 9

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 27 januari 2014

De vaste commissie voor Financiën heeft op 27 november 2013 overleg gevoerd met Staatssecretaris Weekers van Financiën en Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over:

- **de brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 16 juli 2013 inzake uitvoering Wet WOZ door gemeenten; (Kamerstuk 33 462, nr. 7);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 18 november 2013 inzake beantwoording vragen commissie over de uitvoering Wet WOZ door gemeenten (Kamerstuk 33 462, nr. 8).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Nieuwenhuizen-Wijbenga,

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Berck

Voorzitter: Van Nieuwenhuizen-Wijbenga
Griffier: Maas

Aanwezig zijn zes leden der Kamer, te weten: Van Nieuwenhuizen-Wijbenga, Tony van Dijck, Groot, Koolmees, Neppéus, Van Toorenborg

en Staatssecretaris Weekers van Financiën en Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, die vergezeld zijn van enkele ambtenaren van zijn van hun ministerie.

Aanvang 10.02 uur

De **voorzitter**: Ik heet iedereen van harte welkom bij dit algemeen overleg over de uitvoering van de Wet WOZ. Er zijn twee bewindslieden aanwezig, de Staatssecretaris en de Minister. Ik geef de Kamerleden aan dat wij een spreektijd hanteren van vier minuten per woordvoerder en twee onderlinge interrupties. Wij hebben namelijk maar tweeënhalf uur en we hebben twee bewindslieden. De heer Koolmees geeft een minuut aan de heer Groot. Het is fijn dat u zo solidair bent met elkaar.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Voorzitter. Wij spreken hier als fiscale woordvoerders – er zijn echter ook woordvoerders van Financiën en andere disciplines – niet zo vaak over de WOZ en de gemeenten. Toch raakt de Wet waardering onroerende zaken niet alleen aan gemeentelijke belastingen maar ook aan andere belastingen, het huurwaardeforfait in de inkomstenbelasting en de erfbelasting. Het is dus veel ruimer dan mensen weleens denken. Wellicht erger je je weleens bij het openen van de post, omdat het een paar tientjes te hoog is. De gevolgen kunnen echter veel groter zijn. Daarom heeft de VVD er behoefte aan om hier nu over te praten.

Ik wil twee punten nadrukkelijk benoemen, allereerst de vraag of het goed gaat met de waardering. Laten wij vooropstellen dat het bij heel veel gemeenten gewoon goed gaat. Meer dan 200 gemeenten, namelijk 248, doen het goed. Ook hebben we er een aantal die het eigenlijk heel behoorlijk doen. Bij 80 gemeenten gaat het echter niet goed. Dat is op ruim 400 gemeenten bijna een vijfde. De termen hierover zijn af en toe wat eufemistisch, want het criterium luidt «kan verbeterd worden». Dat staat in de stukken als het kennelijk onvoldoende is. Wellicht wil een van de beide bewindslieden daarop een reactie geven. Het baart ons echt zorgen dat het steeds maar niet beter gaat bij een aantal gemeenten. Er zijn er immers ook waar het wel goed gaat. Je ziet ook dat het in samenwerkingsverbanden soms nog steeds niet goed gaat. Ik woon zelf in de buurt van Leiden in het mooie Voorschoten. Ook in die regio gaat het ondanks het samenwerkingsverband met het waterschap nog steeds niet goed. Daar krijg ik dus graag een reactie op. Wij komen nu jaar in, jaar uit tegen dat het niet beter wordt maar eerder minder. Hoe kan dit en wat gaan wij daaraan doen? Wij kunnen zeggen dat het niet goed is, maar wij moeten minder vrijblijvend worden in het geheel. Is er een soort escalatieladder waarmee het stapje voor stapje kan verbeteren? Het kabinet moet namelijk zeggen dat het echt moet verbeteren. Ook de Kamer heeft daarin een rol. Welke mogelijkheden zien de bewindslieden om tegen gemeenten die het structureel niet goed doen, langzaam maar zeker te zeggen dat ze het nu beter moeten doen? Waar kan dat uitkomen? Daarop krijg ik graag een reactie. Wij moeten hierover meer openheid hebben. Als je gemeenten en burgers meer uitlegt hoe het zit en wat de achtergronden zijn van de waardering, kun je veel verder komen. Mijn volgende punt betreft de proceskostenvergoeding. Dat iemand die tegen een overheid procedeert, een vergoeding kan krijgen, is op zich goed. Ook is het goed dat mensen kunnen procederen en bezwaar kunnen maken en dat er anders dan vroeger geen minimumbedrag is. Ik zei

immers al dat de gevolgen groot kunnen zijn. Je ziet nu echter ook af en toe dat de strijd waarom het gaat heel klein is, maar dat er wel een forse vergoeding moet worden betaald. Naast transparantie zou ik dus op zijn minst ook willen zien dat je informeel bezwaar kunt maken en dat je dus niet meteen een formeel bezwaar en beroep hoeft aan te tekenen. Je moet de vergoeding voor het maken van een bezwaar limiteren tot maximaal het bedrag in centen, dat wil zeggen in euro's. Als het heel groot is, kun je veel verdienen. Als het amper iets is en als het om een paar tientjes gaat, is het dus iets minder. Ik krijg hierop graag een reactie.

De heer **Van Dijck** (PVV): Die laatste opmerking begrijp ik niet helemaal. Bedoelt mevrouw Neppérus dat ik, als ik bezwaar maak tegen een aanslag en als ik vind dat de WOZ-waarde lager moet zijn, het verschil dan uitgekeerd krijg? Hoe moet ik dat zien?

Mevrouw **Neppérus** (VVD): De heer Van Dijck moet het dan gewoon uitgekeerd krijgen. Je ziet nu echter bureaus die mensen stimuleren om bezwaar te maken in het kader van no cure, no pay. Je ziet daarbij vaak dat de kosten van de vergoeding zo ongeveer ruimer zijn dan het bedrag waar het om gaat. Voor belanghebbenden is het een loterij zonder nieten. Dat gaat mij gewoon te ver. Daaraan wil ik paal en perk stellen. Het bedrag waarom het gaat, zou je als limiet kunnen hanteren. Ik sta ook open voor andere suggesties, maar laten wij hieraan paal en perk stellen. Dat is ook al bij andere stukken in het procesrecht gebeurd. Het moet echter geen loterij zonder nieten zijn.

De heer **Van Dijck** (PVV): Ik wil graag het bedrag weten waar het om gaat. Welk bedrag bedoelt mevrouw Neppérus?

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Kennelijk ben ik niet duidelijk. Ik zal het voor de heer Van Dijck herhalen. Als het gaat om belastingbedrag x, dan kan dat de limiet zijn, tenzij het een heel principiële kwestie is. Je moet nooit meer kunnen krijgen dan het bedrag waarom het gaat, tenzij er iets heel principiëls aan de hand is. Als het echter om € 100 aan belasting gaat, dan moet het niet meer zijn dan die € 100.

De heer **Van Dijck** (PVV): Sorry hoor, maar wij praten ...

De **voorzitter**: Mijnheer Van Dijck, wij hebben afspraken gemaakt over de interrupties. Begrijp ik dat u hieraan uw tweede interruptie gaat besteden?

De heer **Van Dijck** (PVV): Voor mijn part ja. Er wordt gesproken over het belastingbedrag, maar wij hebben het over de WOZ-waarde. Bedoelt mevrouw Neppérus nu het verschil in WOZ-waarde? Als ik een aanslag voor drie ton krijg omdat mijn huis volgens de gemeente drie ton waard is, maar ik zeg dat het twee ton waard is en ik gelijk krijg, krijg ik dan een ton? Is dat het bedrag waar het om gaat?

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Laat ik het voor de derde keer zeggen. De heer Van Dijck rekent alleen in tonnen. Bij zijn partij gaat het alleen over tonnen en miljoenen. Het gaat om de belasting waar het over gaat. Anders zou ik morgen ook zo'n bureau beginnen. Het gaat dus om de belasting op basis van de WOZ. Ik heb het nu voor de derde keer gezegd. Als de waarde bijvoorbeeld een aantal duizenden euro's is en de belasting daarop € 100, dan moeten wij het beperken tot dat bedrag.

De heer **Van Dijck** (PVV): Ik krijg geen antwoord, want wij praten hier over de WOZ-waarde. Ik krijg een WOZ-waarde thuisgestuurd. Ik ben het daar niet mee eens. Dan procedeer ik tegen de WOZ-waarde, en dus niet tegen de belasting die daaraan gekoppeld is via het eigenwoningforfait of

de ozb. Het gaat om de WOZ-waarde. Ik ben het dan niet eens met de door de gemeente getaxeerde WOZ-waarde. Hoeveel belasting daar dan uitrolt, is vers twee, want wij spreken vandaag over de WOZ-waarde. Mevrouw Neppéus stelt voor dat daaraan een maximum wordt gekoppeld, namelijk het bedrag waar het om gaat, maar ik wil weten of dat de WOZ-waarde is of de ozb, het eigenwoningforfait en wat voor andere belastingen dan ook die daar eventueel uit voortvloeien.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Ik doe een vierde poging om dit uit te leggen aan de heer Van Dijck. Ik zeg hetzelfde als wat ik hiervoor zei. Het gaat om de belasting. Laten wij wel wezen, waarom hebben wij het over de WOZ-waarde? Omdat die tot belastingen leidt. Dat is natuurlijk de enige reden dat wij hierover praten. Als het alleen was om een vlaggetje op je huis te kunnen zetten, dan hadden wij het er hier niet over. Als de heer Van Dijck en de collega's andere ideeën hebben, sta ik daarvoor zeer open. Ik hoor ook graag de reactie van de bewindslieden.

De heer **Groot** (PvdA): Voorzitter. Het is goed dat we een keer praten over de uitvoering van de Wet WOZ. Zoals het kabinet terecht opmerkt, wordt de WOZ-waardering voor steeds meer doeleinden gebruikt. Het leeft erg bij de mensen. Dat maakt het des te belangrijker dat de schattingen van de WOZ-waarde accuraat zijn. Het is goed om te horen dat de gemeenten erin slagen om de uitvoeringskosten voor de WOZ-waardering naar beneden te krijgen, maar de uitvoering van de WOZ blijft een heel dure grap. Het gaat om zo'n 150 miljoen voor de gemeenten gezamenlijk. Er zijn belastingen die goedkoper kunnen worden uitgevoerd.

Een flink deel van die kosten gaat zitten in de kosten van bezwaar en beroep. Die kosten stijgen flink. Vorig jaar ging het al om 43 miljoen. Dat is een stijging van 20% in een jaar. Volgens de verwachting van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gaat het naar zo'n 20 miljoen volgend jaar. Dat moeten we, denk ik, zien te voorkomen. De grootste stijging van de kosten zit in zogenoemde «no cure, no pay»-procedures die worden aangespannen door commerciële bureaus. Mevrouw Neppéus had het er ook al over. Vanwege de hoge vergoedingen is dit een soort loterij zonder nieten geworden. De Partij van de Arbeid heeft er alle begrip voor dat het kabinet daar iets aan wil doen.

Het ligt voor de hand om te werken met een marge voor de waardering. Ik begrijp dat de Hoge Raad heeft uitgesproken dat de zogenaamde Fierensmarge komt te vervallen, maar je kunt nog steeds werken met een marge voor de proceskostenvergoeding. Zo lees ik althans de antwoorden van het kabinet in het schriftelijk verslag. Moet ik dat inderdaad zo lezen? Is het kabinet voornemens om de proceskosten alleen nog te vergoeden als de WOZ-waardering buiten een bepaalde marge valt of is het kabinet van plan om de proceskostenvergoeding over de hele linie te verlagen? Het besluit over de proceskosten moet nog voor het eind van het jaar genomen worden. Gaat dat nog lukken voor het einde van het jaar en wordt de Tweede Kamer daarin gekend?

Zoals gezegd heb ik er aan de ene kant geen problemen mee dat de burger een prikkel krijgt om de gemeente niet zonder goede reden op kosten te jagen. Aan de andere kant moet de burger, als hij dan toch bezwaar maakt, wel het gevoel hebben dat er sprake is van een eerlijke rechtsgang. Ik krijg veel mails van mensen die zeggen dat als zij bezwaar maken, dat eenvoudig door gemeenten van tafel wordt geveegd.

Natuurlijk hebben wij de Waarderingskamer om erop toe te zien dat de gemeente haar werk goed doet, maar dat lijkt, met alle respect, toch een beetje op de slager die zijn eigen vlees keurt. In de Waarderingskamer zijn namelijk de provincies, de Belastingdienst, de gemeenten en de waterschappen vertegenwoordigd, kortom alleen overheidsinstanties. Zou zij niet aan legitimiteit winnen als ook andere belanghebbenden daarin worden vertegenwoordigd? Ik denk bijvoorbeeld aan een vertegenwoor-

diger van de Vereniging Eigen Huis, van huurdersorganisaties en van onafhankelijke taxateurs. Graag krijg ik een reactie op dat idee. Ten slotte zeg ik nog iets over het toezicht van de Waarderingskamer. Ik begrijp dat 70 gemeenten onder verscherpt toezicht staan, omdat de WOZ niet naar behoren wordt uitgevoerd. Wat houdt het «niet naar behoren uitvoeren» precies in? Hoe vaak en hoever zitten deze 70 gemeenten ernaast bij hun schattingen? Ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Neppérus: kunnen de uitkomsten van de toetsing van de Waarderingskamer niet iets transparanter worden gemaakt? Helemaal tot slot zeg ik het volgende. Ik kreeg immers een minuut van collega Koolmees. Is het niet een idee dat burgers, als er geschillen zijn, naast de gewone bezwaarprocedure het recht krijgen om een onafhankelijke taxatie aan te vragen? Ik begrijp dat je dit niet zo moet inrichten dat elke burger een onafhankelijke taxatie kan aanvragen. Er moet ook een prikkel in zitten dat de burger dit niet te gauw doet. Het lijkt mij dat je dan moet werken met een bandbreedte. Als de uitkomst van de taxatie is dat het binnen een bepaalde bandbreedte blijft, moet de burger de taxatie betalen. Als het buiten een bandbreedte van bijvoorbeeld 5% valt, moet de gemeente die kosten op zich nemen. Graag krijg ik een reactie op dat idee. Dat zou een voor de burger iets meer herkenbare rechtsgang kunnen betekenen.

De heer **Koolmees** (D66): Voorzitter. We beginnen met drie constatering-ingen of uitgangspunten. Het is goed dat we het hier een keer over hebben, want over dit onderwerp hebben wij het eigenlijk zeer zelden in de Kamer. Toen ik de stukken las, viel het mij op dat er bij 70 gemeenten dingen fout gaan en dat zij onder toezicht staan van de Waarderingskamer. Dat doet de vraag rijzen of de gemeenten voldoende geëquipeerd zijn om dit zorgvuldig en goed uit te voeren. Verder is de WOZ-waarde niet alleen relevant voor gemeenten voor de bepaling van de ozb, het eigenwoningforfait en de schenk- en erfbelasting, maar is dit ook voor de rijksoverheid een belangrijke grondslag voor de belastingheffing. De volgende vraag kwam bij mij naar boven. De uitvoeringskosten zijn hoog. Er zijn ontzettend veel verschillende gemeenten die de regeling uitvoeren. Er zijn weliswaar richtlijnen, maar vallen er toch niet een paar schaalvoordelen te behalen? Toen ik het las, vroeg ik mij af of het niet iets efficiënter en uniformer kan. Zoals u weet, is D66 als een van de weinige partijen in dit huis een groot voorvechter van lokale autonomie, ook bij belastingen. Ik hoor van de Minister dat dit ook voor de SGP, en van de heer Groot dat dit ook voor de PvdA geldt. Het worden er steeds meer gedurende dit betoog. Tegelijkertijd vraag ik mij dus af of er meer schaalvoordelen te behalen zijn. Ik wil op drie concrete punten ingaan. Ik vind het een zorgelijk signaal dat er 70 gemeenten onder toezicht staan van de Waarderingskamer. Hoe verhoudt zich dit tot de voorgaande jaren? Is er sprake van een stijgende lijn? Kunnen de bewindspersonen ingaan op de oorzaken van dit hoge aantal? Verwachten de bewindspersonen dat het aantal gemeenten onder toezicht echt gaat dalen de komende tijd? Ik heb begrepen dat Amsterdam interessante stappen heeft gezet voor het verlagen van de uitvoeringskosten en dat daar een econometrisch model wordt gehanteerd bij de bepaling van de WOZ-waarde. Dit schijnt te hebben geleid tot een accuratere bepaling van de WOZ-waarde en veel lagere uitvoeringskosten. Is de staatsecretaris bekend met dit voorbeeld? Wil hij daarop ingaan of daarnaar kijken? In hoeverre nemen andere gemeenten dit model over? Is het misschien een idee om dit model met andere gemeenten te delen als best practice? Ten aanzien van de proceskostenvergoeding sluit ik mij korthedshalve volledig aan bij de opmerkingen van mevrouw Neppérus. Wel heb ik een vervolgvraag over het informeel afhandelen van bezwaren. Dat kan natuurlijk veel frustratie en proceskosten schelen. Ik lees in de brief dat er

afspraken zijn gemaakt over de informele afhandeling tussen Financiën, de Belastingdienst, Binnenlandse Zaken, de VNG, de Unie van Waterschappen en de Waarderingskamer. Ook lees ik dat er een stijgende lijn zou zijn door het informeel afdoen van dit soort bezwaren. Willen de bewindspersonen ingaan op de laatste stand van zaken op dit gebied? Kunnen zij met cijfers de bewering staven dat het aantal informele afhandelingen stijgt? Is hier nog meer mogelijk?

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Voorzitter. Ik vind het leuk om hier te zijn, want ik ben niet vaak in het midden van de commissie voor Financiën. Ik merk dat het hier lekker rustig gaat en dat vind ik prima. Heerlijk!

De **voorzitter**: Dat willen we graag zo houden, mevrouw Van Toorenborg!

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik sluit mij netjes aan bij wat de vorige sprekers hebben gezegd ten aanzien van hun zorgen. Mevrouw Neppéus zei terecht dat het vaak goed gaat, maar dat het ook vaak, te vaak, erg fout gaat. 70 gemeenten lijkt weinig, maar als je ongeveer 408 gemeenten hebt – de Minister van Binnenlandse Zaken weet dat het beste – is dat eigenlijk wel veel. Dat blijft mij zorgen baren.

Dat geldt ook voor de transparantie. Omdat ik wilde weten hoe dat hele proces gaat, heb ik zelf ook eens bezwaar gemaakt en dat hele traject doorgemaakt. Je ziet dan dat je modelwoningen krijgt waar jouw huis op lijkt. Dat levert eigenlijk alleen maar meer vragen op. De weg om te komen tot transparantie voelt niet goed. Ik vraag de Staatssecretaris van Financiën of dat nu de manier is waarop wij het moeten doen. Ik merk om mij heen dat mensen het nog steeds niet begrijpen. Is het de waarde van je huis als je dat zou verkopen? Voor mijn huis geldt dat in ieder geval niet. Ik zou het wel willen. Of gaat het om de economische waarde? Om welke waarde gaat het? De Hoge Raad heeft daarover een uitspraak gedaan. Gemeenten lijken daar anders mee om te gaan. Ook daarover wil ik duidelijkheid hebben.

Ook vind ik het zorgelijk dat er steeds vaker bezwaar en beroep worden ingesteld, dat bedrijven daar nu een goede boterham van verdienen en dat er no cure, no pay ontstaat. Vervolgens is het antwoord van het kabinet dat misschien de proceskostenvergoeding naar beneden moet worden gebracht. Is dat de goede manier? Wij willen dat je, als je gelijk krijgt in je bezwaar of beroep, de kosten die je hebt gemaakt gewoon kunnen terugkrijgen. Dat moet het uitgangspunt zijn en geen ontmoediging van procedures. Ik ben in deze commissie toch een beetje Alice in Wonderland. Ik kijk even puur naar de WOZ-waarde en de gemeentelijke belastingen die daarop worden gebaseerd. Ik begin zo langzamerhand het gevoel te krijgen dat dit niet de manier is waarop wij het moeten doen. Ik krijg dat gevoel vanwege de inhoud. Wij brengen steeds meer taken naar de gemeenten met veel minder geld. Dat gaat dus spannen. Het is dan toch de vraag of je al die taken in het sociale domein straks voor een deel moet betalen op grond van de waarde van je woning. Steeds meer mensen vragen zich af of het nog opschiet om spaarzaam te zijn. Zij denken: ik kan beter klein wonen en luxe leven; dan heb ik daarvan straks op allerlei manieren voordeel, of het nu gaat om de zorgkosten die ik moet betalen of iets anders, alles wordt daarop op een of andere manier opgehangen. Willen wij die kant op? Ook de andere woordvoerders hoor ik zeggen dat er steeds meer aan opgehangen wordt. Wij willen de fundamentele vraag stellen of dat de weg is.

De heer **Groot** (PvdA): Mevrouw Van Toorenborg spreekt nu de vrees uit dat de ozb uitgroeit tot een melkkoe. Als wij kijken naar de cijfers van deze week, moeten wij echter constateren dat de stijging van de ozb-lasten zeer

bepikt is en binnen de afspraken blijft die met het kabinet zijn gemaakt. Het is een lokaal heel politiek gevoelige belasting. Waarop is de vrees van mevrouw Van Toorenborg dus gebaseerd?

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Het is misschien maar goed dat ik hier in de commissie voor Financiën zit. Daarnaast ben ik namelijk samen met de Minister van Binnenlandse Zaken de hele dag bezig met decentralisaties. Wij hebben continu gesprekken over de vraag of de gemeenten het straks wel aankunnen, over de enorme taken die zij krijgen ten aanzien van de burgers en over het geld dat zij daarvoor krijgen. Ik zeg niet dat het fout zal gaan, maar ik zeg wel dat je de fundamentele vraag moet stellen of je de gemeentelijke belastingen moeten laten innen op de grondslag van het eigenaarschap van een woning, terwijl er ten aanzien van de gemeentelijke belasting straks ook ongetwijfeld een heel grote financiële uitputting op het sociale domein zal zijn. Willen wij dat? Die fundamentele vraag stel ik het kabinet. Dat is dus de vraag op de inhoud. Passen die belastingen eigenlijk wel bij de taken van de gemeenten? Het voelt een beetje gek. Als de gemeente zich met name met infra en andere dingen bezighoudt, kun je je daar iets bij voorstellen. Nu de gemeenten echter nieuwe taken krijgen, vraag ik mij dit serieus af. Dat was dus de inhoud. Deze vraag betreft ook de vorm. Er komt steeds meer gedoe. Gemeenten redden het niet allemaal. Er ontstaan bedrijfjes die no cure, no pay hanteren en vervolgens kijken naar de proceskostenvergoedingen. Wij als CDA vragen het kabinet of we de gemeentelijke belastingen op deze manier en met deze grondslag moeten ophangen. Dat is de fundamentele vraag die wij vandaag willen stellen. Of moeten wij echt bekijken of wij dit in de toekomst op een andere manier kunnen doen? Daarover hebben wij in het verleden ongetwijfeld al vaker gesproken. Gelet op de vorm, de inhoud en de actualiteit vind ik dat dit opnieuw boven aan de agenda moet komen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Mevrouw Van Toorenborg opent een boeiende discussie. Als zij echter een reactie van het kabinet wil op de vraag of dit zo moet door blijven gaan, ga ik er ook van uit dat zij zelf al een gedachte heeft hoe het eventueel kan. Die zou ik graag horen.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Wij stellen ons serieus de vraag of dit bij elkaar past. Gevoelsmatig is het antwoord nee. Tegelijkertijd moet je niet over één nacht ijs gaan, zeker op het fiscale terrein. Ik vind dat wij de discussie over de voor- en nadelen met elkaar moeten voeren en die onder ogen moeten gaan zien, juist vanwege de inhoud, de vorm en de actualiteit. Laten we er maar eens naar kijken. Ik weet dat de WOZ-waarde ook andere doelen dient. Daarnaast moet je ook kijken. Eén ding is duidelijk: wij willen niet meer belastingen, sterker nog, wij willen minder belastingen. Wij zien het kabinet allerlei manieren bedenken waardoor de belastingdruk voor de burgers te hoog wordt. Dat is een zorg. Het mag dus nooit meer worden. De vraag is of je de waarde van je woning nog wel als een grondslag moet nemen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Ik probeer het nog één keer. Ik kan mij goed voorstellen dat mevrouw Van Toorenborg vraagt of het zo moet gebeuren. Ik vraag haar echter naar alternatieven en ik vraag of zij er zelf ook over heeft nagedacht. Anders is het mij iets te gemakkelijk. Graag hoor ik daarover dus een suggestie.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Het is heel simpel. De suggestie kan zijn dat de gemeenten op een andere manier belastingen heffen dan op basis van de waarde van iemands huis. Dat kan op talloze manieren. Of je het nu via een ingezetenenbelasting, andere inkomsten of bij de gemeente doet, al die vormen zijn mogelijkheden. Wij hebben hier een hele batterij

aan slimmeriken die daarover goede voorstellen kunnen doen. Eerst moeten wij echter de fundamentele vraag stellen. Vervolgens moeten wij bekijken hoe wij het kunnen oplossen. Gevoelsmatig zeg ik dat je de discussie moet kunnen voeren over wat wij nu doen. Wij hangen steeds meer op aan de waarde van een huis, terwijl het tegelijkertijd lonend is om op enig moment in je leven klein te gaan wonen en luxe te gaan leven. Dan heb je immers veel minder sores, ook van dit kabinet.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Ik begrijp nu dat kabinetten met het CDA nooit belasting hebben geheven. Ik zit er echt mee. Mevrouw Van Toorenborg heeft een punt, maar er komt geen enkel alternatief. Ik kan mij de vraag voorstellen of wij naar alternatieven moeten kijken, maar ik verwacht dan wel iets te horen. Ik doe nu bijna mijn laatste poging. Ik vraag dus of mevrouw Van Toorenborg alsnog suggesties kan doen hoe het dan wel moet.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Voorzitter, ik hoop dat u beter geluisterd hebt dan mevrouw Neppérus. Ik heb gezegd dat je kunt kijken naar ingezetenenbelastingen of naar een toeslag op de inkomstenbelasting. Je kunt het op allerlei manieren doen, maar twee dingen zijn hierbij belangrijk. Ten eerste moet je de vraag stellen of wat wij nu doen, de goede weg is, ook omdat er steeds meer aan wordt opgehangen. Ten tweede, natuurlijk heffen wij belastingen, maar het kabinet maakt het te dol. Ik wil het daar niet in aanmoedigen maar ontmoedigen. Per saldo mag de belasting nooit omhoog.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Ik heb nu gehoord dat we iets met de inkomstenbelasting moeten doen. Het lijkt mij prima dat dit bij het Rijk ligt. Moeten wij de inkomstenbelasting, een inkomensafhankelijk systeem, dus gebruiken voor de gemeenten? Ik heb het genoteerd. Is dat de bedoeling? Dat zei mevrouw Van Toorenborg immers net. Wat bedoelt mevrouw Van Toorenborg nou?

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik hoor de mevrouw van de VVD zeggen dat «we» – daarmee bedoelt ze de VVD – de inkomstenbelasting gaan veranderen. Dat heb ik niet gezegd. Ik heb louter gezegd dat wat wij nu doen misschien niet de beste weg is om op voort te gaan. Ik vraag het kabinet of het daar kritisch naar wil kijken en of het wil bekijken welke alternatieven daarvoor goed zijn. Ik vind niet dat wij een vluggertje moeten doen of moeten zeggen dat we het zo eventjes doen. Het is een fundamentele discussie. Ik hoor dat de VVD geen fundamentele discussies wil voeren. Dat vind ik jammer, maar ik wil graag verschillende suggesties. Kunnen wij daar met elkaar naar kijken?

De heer **Koolmees** (D66): Welkom in onze commissie. Is het CDA voorstander van een lokaal belastinggebied? Mogen de gemeenten dus überhaupt hun eigen belastingen heffen? Gaat de kritiek van het CDA alleen over de grondslag van de WOZ, dus dat je belasting heft over de waarde van de woning? Uit de cijfers van de totale belastinginkomsten en de gemeentelijke inkomsten blijkt dat een relatief heel klein bedrag via de WOZ wordt opgehaald. Hoor ik het CDA toch pleiten voor een verschuiving van de WOZ naar een ingezetenenbelasting of een eventuele nieuwe belasting op arbeid? In mijn ogen is dat economisch alleen maar verstorender, omdat het nog meer ontmoedigt om te werken. Op beide punten wil ik graag een reactie van het CDA.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Precies. De heer Koolmees geeft terecht aan dat alle belastingen nadelen hebben. Daarom zul je de voor- en nadelen tegen elkaar moeten afwegen. In eerste instantie vragen wij ons dus af of het verstandig is om gemeentelijke belastingen te baseren

op de WOZ-waarde. De heer Koolmees zegt dat het niet zoveel is, maar het is gemiddeld bijna € 600 per jaar. Dat is voor veel mensen wel veel geld.

Nu er steeds meer taken naar gemeenten gaan, kun je inderdaad de discussie voeren of je de gemeenten meer ruimte moet geven in het belastinggebied. Het CDA vindt subsidiariteit altijd een groot goed. Tegelijkertijd vinden wij het doodeng om dit te zeggen tegen het kabinet, omdat dit kabinet de belastingen alleen maar verhoogt. Misschien is dit het laatste kabinet waar ik het aan toe wil vertrouwen, maar principieel, gelet op de subsidiariteit, zijn wij bereid om daarover serieus na te denken.

De heer **Koolmees** (D66): Over de vergroting van het belastinggebied?

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Ja, het verhogen van de belasting van de gemeente, als die per saldo, bij het Rijk dus, naar beneden gaat.

De heer **Koolmees** (D66): Bij het laatste sluit ik me graag aan. Door een vergroting van het lokale belastinggebied valt inderdaad ruimte vrij bij het Rijk, waardoor de belastingen op rijksniveau naar beneden kunnen. Tegelijkertijd hoor ik mevrouw Van Toorenburg ook zeggen dat het gemiddeld om € 600 per jaar gaat en dat dit heel veel geld is. Als je dit echter afzet tegen de totale belastingafdrachten die je als consument of burger doet, is dat een relatief klein deel. Ik ben er een beetje bang voor dat er door het pleidooi van mevrouw Van Toorenburg nog meer belasting op arbeid en ingezetenenbelasting zal worden geheven. Die zal ook weer inkomensafhankelijk moeten. Zo gaat dat vaak in Nederland. Daardoor krijg je per saldo weer te maken met armoedevalproblematiek en werkloosheidsvalproblematiek en is het niet stimulerend om weer te gaan werken. Ik vraag het CDA om daarover serieus na te denken.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Ja, dat doen we en dat willen wij ook. Iedere belasting heeft immers een nadeel. Tegelijkertijd is het een noodzakelijk kwaad. Wij zijn trots op de staat van Nederland. Voor een belangrijk deel kan dit overeind worden gehouden omdat wij belasting heffen. Daarom is het belangrijk dat het kabinet serieus nadenkt over alternatieven en over de vraag welke nadelen daaraan vastzitten. Je kunt niet ontkennen dat er een gemiddelde tendens is dat je eigenlijk wordt gestraft in je leven als je spaart. Wanneer je echter geld over de bank smijt, gaat het beter met je. Of het nu over erven, de betalingen die je moet doen aan bijdragen voor de zorg of de gemeentelijke belastingen gaat, iedere keer zie je dingetjes waarbij spaarzaamheid niet lijkt te lonen. Tegelijkertijd moet werk ook lonen. Het is dus een spanningsveld. Daarom moeten wij er serieus naar kijken.

De heer **Van Dijck** (PVV): Voorzitter. We spreken vandaag over de WOZ. Er is gebleken dat 70 gemeenten, meer dan 15%, niet naar behoren functioneren en onder toezicht van de Waarderingskamer staan. Eerdere sprekers hadden het er ook over. Dat is een verdubbeling van vorig jaar. Als we de Minister vragen hoe dit komt – mevrouw Van Toorenburg vroeg dit in het vragenuurtje – dan zegt de Minister dat we de brief moeten afwachten die eraan komt. We bekeken de brief. Wat staat er in de brief? In de brief staat dat dit komt omdat er te weinig rekening is gehouden met secundaire kenmerken. Kwaliteit en onderhoud spelen nu kennelijk een grotere rol bij transacties dan een paar jaar geleden. Ik snap daar helemaal niets van. Waarom spelen secundaire kenmerken nu een grotere rol dan in het verleden? Waar zit hem die verdubbeling van het aantal gemeenten onder toezicht in?

De kosten van de uitvoering van de WOZ bedragen 150 miljoen. 150 miljoen per jaar is heel veel geld. We zien dat de uitvoeringskosten

ongeveer gelijk zijn gebleven. Tegelijkertijd zien wij dat de kosten voor bezwaar en beroep van 36 miljoen naar 43 miljoen zijn gestegen. Steeds meer juristen zien hier kennelijk een potentiële melkkoe in. In 2010 was slechts 4% van de bezwaren afkomstig van intermediairs. Nu is dat 20%. De PVV vraagt zich dan ook af waarom er geen bandbreedte wordt gehanteerd om de proceskosten te drukken. Bij een klein verschilletje kun je kennelijk al het volle pond declareren. Dat is niet de bedoeling. Wij staan achter het kabinet, als het besluit om bezwaarprocessen te ontmoedigen. Wel zijn wij heel nieuwsgierig hoe het besluit eruit komt te zien.

De burger krijgt slechts zes weken om bezwaar te maken tegen de WOZ-beschikking, terwijl gemeenten een heel jaar de ruimte hebben om daarop te reageren. Wij vinden dat niet eerlijk. Wij vragen dan ook waarom de gemeenten niet sneller kunnen reageren. Zelfs voor het einde van het lopende jaar halen ze die termijn vaak niet. De gemeenten komen daarmee weg en krijgen geen boetes of sancties. De *lex silencio positivo* wordt niet gehanteerd. De gemeenten mogen op hun lauweren rusten en nemen er rustig de tijd voor en de klant of burger moet het binnen zes weken doen. Gaat de Minister hierop actie ondernemen?

Gisteren bereikte ons het «goede nieuws» dat de ozb voor het eerst in drie jaar niet harder stijgt dan is afgesproken. Voor het eerst in drie jaar houden gemeenten zich aan de afspraak. Dat is echter nog maar de vraag. Laten we niet te vroeg juichen, want het gaat alleen om de vastgestelde tarieven van de ozb. De ozb-inkomsten zijn nog onbekend. De macronorm geldt voor de inkomsten en niet voor de tarieven. De PVV vraagt zich dus af hoe het gesteld is met de stijging van de tarieven ten opzichte van de stijging van de inkomsten het afgelopen jaar. Als de WOZ-waarde niet naar beneden gaat in deze huizenmarkt met dalende huizenprijzen, betekent dit dat de inkomsten harder stijgen dan de afgesproken macronorm. De dalende waarde wordt gecompenseerd door stijgende tarieven. Of de burgers nu door de kat of de hond gebeten worden, ze snappen er helemaal niets van. Ze zien immers de huizenprijzen de afgelopen jaren dalen met 30%, maar tegelijkertijd zien ze de ozb alleen maar stijgen. Dat is niet uit te leggen. We zeggen dat de ozb op de waarde van je huis is gebaseerd. Elk jaar staan de burgers weer voor de verrassing dat hun huis weer in waarde is gedaald, maar dat de ozb toch is gestegen. De ozb mag niet tot melkkoe worden om de gemeentebe-groting sluitend te maken. Daarvoor is die niet bedoeld. De vraag is of de Minister kan kijken naar de huidige methodiek.

De PVV pleit al langer voor een micronorm in plaats van een macronorm, omdat er nu grote verschillen zijn tussen gemeenten ten aanzien van ozb-stijging. In Groningen stijgt de ozb met 10%. Andere gemeenten houden zich wel aan de norm van 2,45%. Wil de Minister bekijken of de macronorm vervangen kan worden door een micronorm?

De voorzitter: Hiermee is een einde gekomen aan de inbreng in eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik kijk even naar de bewindslieden en constateer dat zij meteen kunnen antwoorden.

Staatssecretaris **Weekers:** Voorzitter. Ik dank de Kamer voor de inbreng. Wij hebben overigens ook al een uitvoerig schriftelijk overleg met elkaar gevoerd. Daarin is al heel wat opgehelderd. Ik loop de diverse sprekers even langs. Collega Plasterk zal ingaan op het thema bezwaar en beroep en meer in het bijzonder op de proceskostenvergoeding en de opkomst van «no cure, no pay»-bureaus.

Mevrouw Neppérus heeft terecht aangegeven dat het in de meeste gevallen, de meeste gemeenten, goed gaat. Met die vaststelling wil ik beginnen. Dat neemt niet weg dat er zorgen bestaan op onderdelen, in een tweetal categorieën. Er is een categorie met gemeenten waar het verbeterd kan worden en een categorie waar het verbeterd moet worden.

Mevrouw Neppéus heeft gevraagd wat je daaronder moet verstaan en wat je je daarbij moet voorstellen. Ik kijk even naar de voorbeelden die leiden tot het oordeel «kan verbeterd worden» en «moet verbeterd worden». De meest aansprekende voorbeelden zijn tekortkomingen die direct van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de vast te stellen WOZ-waarde. Dat betreft tekortkomingen ten aanzien van de primaire objectkenmerken, het type woning, het bouwjaar of de grote bijgebouwen. Die gegevens zijn niet voldoende actueel of niet correct. Kenmerken als de kwaliteit van de woning en het onderhoud van de woning zijn niet voldoende actueel of correct om de onderlinge waardeverhouding te onderbouwen of de marktgegevens, de verkoopcijfers, zijn onvoldoende tot uitdrukking gebracht in de taxatie, waardoor de voorkeuren van kopers in de markt onvoldoende tot uitdrukking komen in de onderlinge verschillen tussen woningen.

De heer Van Dijck vroeg vervolgens heel specifiek naar de secundaire kenmerken. De afgelopen jaren, eigenlijk sinds de crisis op de woningmarkt met fors dalende prijzen en een moeilijke financierbaarheid vanwege de financiële crisis, spelen ook andere voorkeuren van kopers een rol. Die hangen alles samen met de financierbaarheid van de woning. Omdat het de laatste jaren steeds moeilijker wordt om een lening te krijgen voor de kosten die je moet maken om je huis op te knappen, daalt de prijs sneller. Een opgeknapte woning wordt nu eenmaal eerder tegen een reële prijs verkocht. Op de een of andere manier moet dat ook in de marktwaarde tot uitdrukking komen. Dat is wat daarmee wordt bedoeld. Er zijn ook voorbeelden van tekortkomingen die niet direct van invloed zijn op de WOZ-waarde. Het wegnemen van dergelijke tekortkomingen kunnen dus een langere termijn vergen. Wat dan kan spelen, is de vraag of de WOZ-administratie wel volledig is. Als dat niet zo is, bestaat het risico dat sommige objecten buiten de heffing blijven. Als er geen WOZ-waarde wordt vastgesteld, kan er ook geen belastingaanslag komen. Dit is ook een onderwerp waar de Waarderingskamer naar kijkt.

De termijnen die de gemeenten hanteren voor de afhandeling van bezwaren, zijn langer dan toegestaan. Ook daar heeft de heer Van Dijck op gewezen. Hij stelde namelijk de begrijpelijke vraag waarom een burger maar zes weken de tijd krijgt en de gemeente de rest van het jaar om het bezwaar af te handelen. Dat is heel simpel: de oorzaak daarvan is de piekbelasting. De burger krijgt een beschikking en daarop moet hij binnen bekwame tijd reageren als hij het daarmee niet eens is. De gemeente kan met de beschikbare capaciteit al die bezwaren niet binnen zes weken of binnen twee keer zes weken afdoen. Vandaar dat destijds in het wetgevingsproces is gekozen om af te wijken van de Algemene wet bestuursrecht en gemeenten toe te staan dat ze daarover langer doen en wel tot het einde van het jaar.

De heer Van Dijck zei terecht dat de *lex silencio positivo* hierop niet van toepassing is. *Lex silencio positivo* wil zeggen «bij geen gehoor krijg je gelijk». Wat wel van toepassing is, is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Als een gemeente tegen het einde van het jaar nog niet heeft beslist op het bezwaar, gaat de tikker van de dwangsom lopen als de burger daarop beroep doet. De burger heeft dus wel degelijk een eigenstandig dwangmiddel om de gemeente tot actie te manen.

Mevrouw Neppéus kwam met een ander voorbeeld en wel dit dat de gemeente bij te veel woningen of andere objecten de belanghebbende gelijk moet geven. Dat is inderdaad een signaal dat de taxatie vooraf of de onderliggende gegevens onvoldoende zijn gecontroleerd. Als de waarde onvoldoende onderbouwd is, moet een gemeente dat zeker aangerekend kunnen worden, natuurlijk al helemaal wanneer een belanghebbende dat een aantal jaren achter elkaar meemaakt. Dan mankeert er immers iets aan de onderliggende gegevens.

Er zijn werkprocessen die ervoor moeten zorgen dat de gegevens in de WOZ-administratie actueel zijn. Als die echter onvoldoende gewaarborgd

zijn, zal de Waarderingskamer daar uiteraard kritisch over oordelen. Hierbij moet worden gedacht aan wijzigingen in het kadaster en wijzigingen op grond van omgevingsvergunningen, al dan niet via de basisadministratie, adressen en gebouwen. Het moet uiteindelijk wel actueel zijn. Een andere reden voor het oordeel «kan of moet verbeterd worden» is de bevinding dat gemeenten onvoldoende controles uitvoeren om vast te kunnen stellen of hetgeen in de WOZ-administratie staat, overeenkomt met «wat op straat staat».

Dit zijn voorbeelden van wat er aan de hand kan zijn. Al deze voorbeelden leiden echter tot verschillende acties van de Waarderingskamer. Mevrouw Neppéus onderkent dat en daarom vroeg zij naar de mogelijkheid van het inzetten van een escalatieladder. Het moge echter duidelijk zijn dat de Waarderingskamer zal verbieden dat die WOZ-beschikkingen worden verzonden als de WOZ-beschikkingen niet juist bleken of als er grote tekortkomingen zijn geconstateerd. Die beschikkingen gaan dan dus niet de deur uit.

We beschikken over het Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing en dat beleidskader is ook van toepassing op de gemeenten. Hierin worden zes fasen onderscheiden. In de afspraken tussen de Waarderingskamer en het Ministerie van Financiën staat dat de verantwoordelijkheid voor eerste drie fasen bij de Waarderingskamer liggen en de verantwoordelijkheid voor de laatste drie fasen bij de Staatssecretaris. Fase 1 is het reguliere toezicht. Daarin worden tekortkomingen gesignaleerd. Als een gemeente scoort in de categorie «moet dringend verbeterd worden», langdurig scoort in de categorie «kan verbeterd worden» of als een gemeente tekortkomingen kent die direct van invloed zijn op de kwaliteit van de WOZ-taxaties, wordt er een afspraak gemaakt voor bestuurlijk overleg.

In fase 2 wordt er informatie opgevraagd en wordt de informatie gevalideerd. Er vindt daarvoor bestuurlijk overleg plaats met de verantwoordelijk wethouder. De visies van de gemeente en de Waarderingskamer op de kwaliteit van de WOZ-uitvoering worden daarin gelijkgetrokken. Verder worden er concrete afspraken gemaakt over mogelijke verbeteringen. De tijdshorizon voor deze verbeteringen is afhankelijk van de aard van de tekortkomingen. Het varieert van een half- tot anderhalf jaar. Als afspraken niet leiden tot de gewenste verbeteringen, wordt een procedure van aanbeveling gestart, de zogenaamde fase 3.

Fase 3 is de laatste escalatiefase waarin de Waarderingskamer zelfstandig opereert. In deze fase worden afspraken gemaakt over vervolgacties, afspraken die leiden tot een aanbeveling van de Waarderingskamer. In deze fase wordt onder andere het gemeentebestuur en de verantwoordelijk wethouder gehoord. De doorlooptijd voor het doen van een aanbeveling en de aankondiging «startprocedure tot definitieve aanbeveling» bedraagt twee tot drie maanden. In de aanbeveling worden afspraken gemaakt met daarbij concreet benoemde resultaten en een termijn.

Als de resultaten uit de aanbeveling niet worden behaald, volgt er een melding aan de Staatssecretaris van Financiën. Voor alle duidelijkheid: een dergelijke melding heb ik tot dusverre nog niet gehad. Ik sluit echter, gezien de beschikbare gegevens, niet uit dat er gemeenten zijn waarvoor er een melding komt. Wat gebeurt er dan? Er komt dan een formele brief van de Minister. Binnen de wettelijke taakverdeling is die taak overigens aan de Staatssecretaris opgedragen. In die brief staat dat en waarom tot juridische interventie wordt overgegaan. Van deze brief wordt een afschrift aan de gemeenteraad gestuurd en het voornemen wordt gepubliceerd. De toezending van het afschrift van de brief aan de raad heeft tot doel, de raad in staat te stellen zijn rol als toezichthouder op het gemeentebestuur in te vullen en zijn verantwoordelijkheid te nemen. Dit is fase 4. Het is de verwachting dat het snel op orde wordt gebracht als een dergelijke actie wordt ingesteld.

Als dat niet gebeurt binnen een termijn van twee of drie maanden komt er – dit is fase 5 – een besluit tot indeplaatsstelling. Daarin wordt de termijn genoemd waarin de gemeente hierin zelf kan voorzien. Hiertegen kan bezwaar en beroep worden aangetekend. Er kan in ieder geval rechtstreeks beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Nadat de Raad een besluit heeft genomen, beschikt de Minister over de bevoegdheden om een besluit tot indeplaatsstelling uit te voeren.

Ten slotte is er fase 6, de hoogste trede van de escalatieladder. In die fase neemt de Minister de maatregel dat een ander de taak gaat uitvoeren. Die wordt het gemeentebestuur dan dus uit handen genomen. Die taak kan worden opgedragen aan een andere gemeente of aan een samenwerkingsverband. Dit is echt een heel vergaande vorm van ondercuratelestelling en ik ga ervan uit dat een gemeente het uiteindelijk niet zover zal laten komen.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): De Staatssecretaris schetst heel overzichtelijk hoe dit traject eruit ziet. Cruciaal hierbij is het moment van de melding aan de Staatssecretaris. Kan hij mij verklaren waarom er tot nu toe kennelijk geen meldingen zijn geweest? Aan het tweede deel van het door hem geschetste traject zijn wij immers nog helemaal niet toegekomen. Ik hoor dat veel gemeenten het goed doen, maar een aantal gemeenten heeft tegelijkertijd hardnekkige problemen. Deze gemeenten hinderen hun burgers en dan vraag ik me af waar die meldingen blijven.

Staatssecretaris **Weekers**: Waar blijven die meldingen? De Waarderingskamer probeert natuurlijk eerst de druk maximaal op te voeren. Zolang de Waarderingskamer echte verbeteringen ziet, gaat de gemeente niet naar het slechtste rijtje. De cijfers over de afgelopen jaren laten zien dat het aantal gemeenten van 72 naar 80 is gegaan. De heer Van Dijck heeft dus ongelijk met zijn opmerking dat het aantal gemeenten tussen 2012 en 2013 zelfs verdubbeld is. De slechtste categorie «moet dringend verbeterd worden» is zelfs van 14 naar 9 gegaan. Het moment kan natuurlijk aanbreken dat de Waarderingskamer moet constateren dat hij met een bepaalde gemeente niet verder komt. Dat moment zou zelfs wel eens snel kunnen komen. Ik sluit dat dus niet uit.

Voorzitter. Mevrouw Neppéus en mevrouw Van Toorenborg vroegen waarom het WOZ-stelsel nog steeds onvoldoende transparant is. Ik heb goed nieuws! De WOZ-waarde van woningen zal in de toekomst openbaar worden gemaakt. Dat hebben we vorig jaar in een wetsvoorstel geregeld. De Tweede Kamer en de Eerste Kamer zijn hiermee heel snel akkoord gegaan, waarvoor hulde. Op een gegeven moment moet natuurlijk wel de database worden gevuld. Daar zijn we op dit moment druk mee doende. Verder moeten we er voor zorgen dat het een gebruiksvriendelijke mogelijkheid wordt voor burgers om WOZ-waarden te vergelijken. Als woningeigenaar weet je natuurlijk precies waar vergelijkbare woningen staan. Je wilt die ook kunnen vergelijken. Dat dit mogelijk wordt, is ook van belang voor de acceptatie van je eigen WOZ-waarde.

Hoe gaan we dit doen? We gaan dit doen door middel van een zogenaamde WOZ-viewer. Op een website kan dan aan de hand van een adres de bijbehorende WOZ-waarde worden opgezocht. Ik ben ervan overtuigd dat transparantie uiteindelijk zal leiden tot verbetering van de kwaliteit en tot meer draagvlak. Men dient elk adres apart te selecteren en een aanvraag door burgers van grote aantallen ineens is derhalve niet mogelijk. Voor het doel waarvoor wij deze WOZ-viewer hebben ingericht, is dat ook niet nodig. Voor het opvragen van een WOZ-waarde hoeft men geen belanghebbende te zijn. Ik verwacht dat die openbaarheid er medio komend jaar zal zijn.

Mevrouw Van Toorenborg koppelde hieraan de specifieke vraag wat nu eigenlijk de waarde is. Dat is de marktwaarde. Mevrouw Van Toorenborg

zei echter dat het de marktwaarde op t-1 zou moeten zijn. Dat betekent dat er een vertraging in zit. Totdat de woningmarkt inzakte, wilden mensen hun huis per se niet verkopen voor de WOZ-waarde. Ik kan mij voorstellen dat men dat nu in bepaalde gevallen wel wil, omdat de prijzen zijn gedaald. Als de prijzen weer gaan stijgen, ijlt de waardevaststelling ook na. Het is vervelend dat mensen er op dit moment nadeel van ondervinden, maar ze hebben er wel heel lang voordeel van gehad. Op een zeker moment komt er bovendien een ommekeer.

Diverse Kamerleden hebben gevraagd naar de initiatieven van de prettige en informele contacten. Zoals zij weten, wilde ik die informele contacten aanvankelijk ook in de wet regelen. Ik vond namelijk dat een burger dat recht zou moeten hebben. Toen ik het wetsvoorstel in consultatie had gebracht, kwam daar echter kritiek op. Sommigen vonden dat ik op deze manier de rechtsbescherming van de burger ondermijn. Dat was geenszins mijn bedoeling. Het was namelijk mijn bedoeling om de burger meer recht te doen. Tegelijkertijd kwam er kritiek uit de gemeenten. Gemeenten zeiden namelijk te hechten aan hun autonomie, dus aan hun vrijheid om zaken zelf te regelen. In een heel aantal gevallen worden die informele contacten al gelegd en dat was de reden waarom sommigen ervoor pleiten om eerst eens te bekijken hoe duizend bloemen bloeien en hoe al die gemeentelijke pilots uitpakken. Ik ben daar positief over en daarom is het uiteindelijk niet in de wet terechtgekomen. De Kamer heeft dat ook geaccepteerd. Er is immers niet gezegd dat men het in de wet wilde hebben. Tilburg, Twente, Drechtsteden, Amersfoort en Rotterdam: het zijn allemaal goede voorbeelden.

De prettige informele contacten worden vormgegeven via telefonische bereikbaarheid, inloopavonden na verzending van de WOZ-beschikkingen en een elektronisch formulier om de voorlopige WOZ-waarde te controleren. Dat laatste is natuurlijk een heel aardige, want daardoor krijg je al een soort voorinzage. Je kunt dan meteen vragen of er wel rekening is gehouden met bepaalde zaken. Het gevolg is dat de uiteindelijke waardevaststelling eigenlijk in overleg plaatsvindt. Dat wordt via publicaties gestimuleerd met raad en daad, best practices en regionale expertmeetings van de VNG. Er worden ook standaarden ontwikkeld. Er worden belastingconferenties georganiseerd. Ik ben zelf in het voorjaar op bezoek geweest bij de VNG. Ten slotte wordt er trainingsaanbod ontwikkeld. Op dit moment bezien we hoe we de positieve ervaringen van de eerste gemeenten kunnen gebruiken om de zaak verder uit te rollen. Ik constateer dat hierdoor de rechtsbescherming van de burger niet alleen behouden blijft, maar dat die eigenlijk wordt uitgebreid. De contacten met de gemeenten kunnen hierdoor immers op een laagdrempelige manier worden gelegd.

De heer **Van Dijck** (PVV): In de brief is een besluit aangekondigd om de prikkel om bezwaarprocedures te starten te reduceren. Is dit besluit hiermee van de baan? Ik vraag dat, omdat de Staatssecretaris lijkt te zeggen dat hij het nemen van initiatief voor informelere contacten aan de gemeenten overlaat. Of komt er voor het einde van het jaar alsnog een besluit?

Staatssecretaris **Weekers**: Dat zijn twee verschillende dingen. De mogelijkheden voor een formeel bezwaar zijn hetzelfde gebleven. Daar speelt de problematiek van het toenemend aantal bezwaarprocedures door een enorme opkomst van «no cure no pay»-bureaus. Om onnodige juridisering te voorkomen wordt een besluit voorbereid. Collega Plasterk zal daarop ingaan.

De heer **Van Dijck** (PVV): Dat brengt mij op een andere vraag. Het aantal gemeenten dat onder toezicht staat, zou verdubbeld zijn. De Staatssecretaris zegt dat hij die verdubbeling niet ziet. In het vragenuurtje heeft de

heer Plasterk echter wel degelijk gezegd dat het aantal gemeenten dat onder toezicht staat, het afgelopen jaar is verdubbeld. De reactie dat er nu meer rekening wordt gehouden met secundaire kenmerken, bevreemdt mij. Ik zie namelijk niet in waarom er dit jaar opeens meer dan in voorgaande jaren rekening zou worden gehouden met secundaire kenmerken. Mensen vonden toen immers ook al dat er rekening moet worden gehouden met de staat van het onderhoud en de kwaliteit van hun huis. De reden waarom er nu twee keer zo veel gemeenten onder toezicht staan, is mij dus nog steeds niet helemaal duidelijk.

Staatssecretaris **Weekers**: Ik heb zojuist de meest recente cijfers gegeven. Het is immers mogelijk dat het hiermee in het begin van het jaar slechter was gesteld. Ik neem het de heer Van Dijck uiteraard niet kwalijk dat hij zich baseert op de hem bekende cijfers, maar op 21 december 2012 stonden er 72 gemeenten onder toezicht. Dat zijn er nu dus 80, dus er is sprake van een lichte toename. Het is zeker geen verdubbeling. Voorzitter. De heer Groot heeft mij gevraagd of het verstandig is om van de Waarderingskamer vertegenwoordigers van belanghebbende partijen deel te laten uitmaken. Hij denkt daarbij aan de Vereniging Eigen Huis en verhuurdersorganisaties. In ieder geval zou het om mensen moeten gaan die er belang bij hebben dat de WOZ-beschikking goed is en dat het hele stelsel daarachter op orde is. Daar wordt eigenlijk al in voorzien, niet zozeer via de personele invulling van de Waarderingskamer, als wel via de klankbordgroep. Er is een klankbordgroep waarin onder meer de Vereniging Eigen Huis zitting heeft. Daarnaast zitten VNO-NCW en makelaarsorganisaties in die klankbordgroep. Als er organisaties zijn die de heer Groot mist terwijl ze in zijn ogen wel degelijk ook belanghebbende zijn, kunnen we die toevoegen. Ik heb overigens nog helemaal geen wanklank gehoord. In mijn beleving functioneert het dan ook goed. Ik zou zeggen: laten we het stelsel met aan de ene kant de Waarderingskamer met zijn wettelijke taak en aan de andere kant een klankbordgroep waarin diverse belangenorganisaties hun grieven kenbaar kunnen maken, onveranderd laten. Als we organisaties als de Vereniging Eigen Huis en VNO-NCW een formele plek geven in de Waarderingskamer met haar wettelijke opdracht, dan zijn zij vanaf dat moment ook gecommiteerd aan de uitspraken van de Waarderingskamer. Ik weet niet of belangenorganisaties daar gelukkig van worden. Het is van belang dat zij signalen op een eenvoudige manier kunnen doorgeven en dat doen we volgens mij het beste via de klankbordgroep.

De heer Groot heeft een vraag gesteld over het recht op een onafhankelijke taxatie. Ik reageer daarop met de retorische vraag of we daarmee niet de kat op het spek binden. Die «onafhankelijkheid» hebben we immers net bij een overheidsorgaan neergelegd. En als de overheid niet onafhankelijk kan taxeren, wie kan dat dan wel? Taxeren is bovendien geen exacte wetenschap. Wat we wel moeten doen, is rekening houden met een aantal objectieve kenmerken en omgevingskenmerken. Om mensen ervan te overtuigen dat de taxaties deugen, is volgens mij openbaarheid noodzakelijk. Aan de hand van die openbaarheid kan straks echt nagegaan worden hoe je eigen huis, het huis van je burens en huizen elders met dezelfde kenmerken worden gewaardeerd. Volgens mij is dat veel belangrijker.

De heer Koolmees heeft in dit kader gevraagd of ik het Amsterdamse econometrische model ken. Toen ik die vraag hoorde, keek ik snel even naar de mensen naast mij, want als zij het kennen, ken ik het natuurlijk ook. Dat blijkt echter niet het geval te zijn, dus wij zullen dit nagaan. Als het model als een voorbeeld voor anderen kan dienen, is het namelijk zonder meer nuttig. De Waarderingskamer zal hierin duiken; dat kan ik wel toezeggen.

Het meerjarig perspectief is door de heer Koolmees aan de orde gesteld. Als ik de ontwikkelingen sinds ultimo 2006 en medio 2013 in oenschouw

neem, constateer ik dat het aantal gemeenten dat goed presteert, tot 2012 enorm is toegenomen. De categorieën «goed» en «naar behoren» zijn echt enorm toegenomen. De categorieën «kan verbeterd worden» en «moet dringend verbeterd worden» zijn van 50% tot ongeveer 15% gereduceerd. Na 2012 is dit percentage weer licht opgelopen, maar daarvoor heb ik al eerder enkele oorzaken aangeduid. Een oorzaak die ik nog niet heb genoemd, is de fusie van gemeenten. Dat kan namelijk ook leiden tot een tijdelijke hiccup in het WOZ-waarderingsproces. Verder besluiten gemeenten soms ook om taken uit te besteden aan een gemeentelijk samenwerkingsverband. De heer Koolmees heeft er terecht op gewezen dat gemeenten daarmee schaalvoordelen kunnen realiseren. Tegelijkertijd kan dit echter leiden tot tijdelijke tekortkomingen. Die samenwerkingsverbanden hebben tot doel om er beter van te worden, zowel qua kwaliteit als qua kostenefficiëntie.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): De Staatssecretaris zegt de hele tijd dat het een beetje beter gaat. Toen ik mijn mondelinge vragen aan Minister Plasterk stelde, kreeg ik echter nog het antwoord dat het aantal gemeenten waarbij het slecht gaat, verdubbeld is. Het waren er 35 en het zijn er nu 70. Maar de Staatssecretaris zegt nu weer dat het aantal gemeenten waarbij het goed gaat, kleiner is. Daardoor is het mij eigenlijk nog steeds onduidelijk. Gaat het nu echt beter? Zijn de antwoorden op mijn Kamervragen met andere woorden een vergissing?

Staatssecretaris **Weekers**: Dat hangt van het peilmoment af. De Waarderingskamer houdt namelijk niet een keer per jaar de thermometer in het badwater, maar dat doet zij op meerdere momenten. Het hele jaar vinden er peilingen plaats. Ik heb de heer Van Dijk zojuist de cijfers gegeven en op grond van die cijfers constateer ik dat er eind 2012 veertien gemeenten in de categorie «moet dringend verbeterd worden» zaten en dat dit er nu nog maar negen zijn. Natuurlijk kun je zeggen dat dat er negen te veel zijn, maar de Waarderingskamer zit er dan wel bovenop met haar versterkte toezicht. Ik zie echt niet hoe er sprake zou kunnen zijn van een verdubbeling.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Dan ga ik het letterlijk voorlezen. Dit zegt Minister Plasterk op 12 maart 2013: «Niettemin zegt de Waarderingskamer, die toezicht houdt op het proces, dat het aantal gemeenten waar het proces kan worden verbeterd, twee keer zo groot is als het jaar ervoor. Het zijn er nu dus 70 en vorig jaar waren het er 35.» Dit zegt Minister Plasterk op 12 maart! Het klopt dus dat er sprake is van een verdubbeling. Gaat het nu beter of gaat het slechter? Ik denk dat het slechter gaat en ik hoor de Staatssecretaris zeggen dat het beter gaat. Daar zit natuurlijk licht tussen.

Staatssecretaris **Weekers**: Er zit natuurlijk nooit licht tussen de uitspraken van de Minister van Binnenlandse Zaken en die van ondergetekende. De regering spreekt immers met één mond, ook al ziet u vandaag dat de woorden uit twee monden komen.

Collega Plasterk sprak in het vragenuurtje over een verdubbeling. Dat betrof een vergelijking van de situatie in 2012 met de situatie in 2011. Dat was een verdubbeling. Ik heb de vraag aan mij echter geïnterpreteerd als «wat is de situatie nu in vergelijking met die van vorig jaar?» In de onderste twee categorieën zitten nu 80 gemeenten en vorig jaar waren dat er 70. Mevrouw Van Toorenburg zal wellicht zeggen dat het niet de goede kant opgaat omdat er nog steeds sprake is van een stijgende lijn, namelijk 35, 70 en nu 80. Mevrouw Van Toorenburg heeft daar gelijk in en ik heb dat dan ook alleen maar proberen te relativeren door te zeggen dat het echt de goede kant opgaat met het aantal gemeenten in de categorie «moet dringend verbeterd worden». Dat aantal bedroeg in 2007 namelijk

nog 44, om vervolgens naar 28, 21, 18, 13, 14 en 9 te zakken. En dat is natuurlijk wel de slechtste categorie.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): In gewone mensentaal is dit dat de gemeenten die het heel slecht deden, het ietsje beter zijn gaan doen, maar dat het overall eigenlijk steeds slechter gaat. Dat is niet fijn om te horen. De vraag blijft dus: hoe gaan we dat schip de goede kant op laten varen? Op die vraag heb ik nog steeds geen concreet antwoord gekregen.

Staatssecretaris **Weekers**: Ik gaf al wel aan dat mevrouw Van Toorenborg er door de inzet van de escalatieladder zeker van kan zijn dat de gesprekken die de Waarderingskamer met de wethouders voert, niet bepaald plezierig zijn. Gemeenten moeten dan met een plan van aanpak komen. Daarbij blijft het echter niet, want de Waarderingskamer komt daarna langs om te kijken of dat plan van aanpak wel goed wordt uitgevoerd. Een gemeente in de categorie «kan verbeterd worden» kan zelfs een brief of een aanwijzing van de Staatssecretaris tegemoet zien als jaar na jaar dezelfde tekortkomingen worden geconstateerd. Of dat gebeurt, zullen we de komende tijd zien.

Voorzitter. Mevrouw Van Toorenborg vroeg of het eigenlijk niet beter is om de WOZ af te schaffen. Ze doet het voorkomen of het een speeltje is van het kabinet, maar dat is natuurlijk niet het geval. De onroerendgoedbelasting bestaat al sinds 1972. Het CDA bestond toen nog niet, maar de partijen die samen het CDA hebben gevormd bestonden wel. Het lijkt er een beetje op dat mevrouw Van Toorenborg zich als CDA-afgevaardigde weg wil draaien van de WOZ-waarde als grondslag voor belastingen. Ik hoor graag dat het anders is, maar ik wijs haar er wel op dat mijn buitengewoon gewaardeerde ambtsvoorgangers, Joop Wijn, in zijn Wet werken aan winst de afschrijving op gebouwen in de ib en de Vpb op de WOZ-waarde heeft geënt. Een andere gewaardeerde ambtsvoorganger, De Jager, heeft de WOZ-waardering van de andere eigen woning in box 3 gestopt en de schenk- en erfbelasting op de WOZ-waarde gebaseerd. Eerst gold immers de waarde in het economisch verkeer, waarvoor een taxatie en een tegentaxatie konden gelden. Nog weer een andere voormalige gewaardeerde collega, de heer Donner, heeft de verhuurderheffing op de WOZ-waarde gebaseerd. Mevrouw Verhoeven, geen collega van mij, maar wel een gewaardeerd kabinetslid in een eerder kabinet en mevrouw Van Toorenborg wel bekend, heeft de WOZ-waarde als uitgangspunt genomen voor de Bedrijven Investeringszone-heffing. In die tijd zag de CDA-fractie de WOZ-waarde dus nog wel als een goede grondslag. Mevrouw Van Toorenborg kan nu natuurlijk zeggen: maar de laatste twee jaar is het met die waardering toch net wat slechter gegaan. Wij hebben daar al over gesproken, maar ik wijs er toch ook maar op dat het, toen deze zaken tussen 2006 en 2011 werden gerealiseerd, veel slechter was gesteld met de WOZ-waardering dan nu.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Het is natuurlijk een prachtige historische beschouwing met een mooi overzicht van briljante mensen die een bijdrage hebben geleverd aan het versterken van Nederland, maar de Staatssecretaris moet natuurlijk nog wel antwoord geven op mijn vraag. Er zijn inderdaad heel veel nuttige dingen met de WOZ-waarde gedaan, maar ik hoop toch dat de Staatssecretaris ingaat op mijn vraag over de problematiek van de «no cure no pay»-bedrijfjes. We geven inmiddels 200 miljoen uit aan alle procedures voor het vaststellen van de WOZ-waarde. Ik denk dat het dan een gerechtvaardigde vraag is of je het zo «for ever» moet blijven doen. Daarbij komt natuurlijk dat er heel veel taken naar de gemeenten gaan, taken waarvoor de gemeenten straks gewoon te weinig geld hebben. Daardoor zal er druk op komen te staan. Ik wil dus dat de Staatssecretaris niet alleen terugblijkt op allemaal slimmeriken, maar zichzelf ook opstelt als een slimmerik en nagaat of we het

moeten blijven doen op de manier die we in het verleden hebben bedacht. Op die vraag zou ik graag een antwoord krijgen.

Staatssecretaris **Weekers**: Ik kan daarop een kort en een lang antwoord geven.

De **voorzitter**: Ga maar voor het korte antwoord.

Staatssecretaris **Weekers**: Het korte antwoord is ja, ik houd vast aan dit systeem. Ik wil mevrouw Van Toorenborg daarvoor op de feiten wijzendie overigens al in het schriftelijk overleg zijn gedeeld. De totale kosten van de WOZ-waardering bedroegen in 1997 nog 190 miljoen, terwijl het bedrag nu ongeveer 150 miljoen is. Doordat het systeem efficiënter is geworden, is het dus ook goedkoper geworden.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik heb een brief ontvangen van de Staatssecretaris waarin staat dat het bedrag 170 miljoen is en dus niet 150 miljoen. Hij voegt daar verder zelf aan toe dat de kosten voor de processen behoorlijk oplopen, namelijk met 43 miljoen. Ik kan ook tellen en ik kom dan echt uit op 213 miljoen. De kosten nemen dus toe en daarom vraag ik de Staatssecretaris om hiernaar te kijken.

Staatssecretaris **Weekers**: De kosten van bezwaar en beroep zijn inderdaad toegenomen als gevolg van de «no cure no pay»-bureaus. Dat is een thema dat door de regering wordt geadresseerd. Collega Plasterk zal daar zo meteen op ingaan.

In de stukken die ik naar de Kamer heb gestuurd, heb ik aangegeven dat de totale kosten in 2012 150 miljoen bedroegen. Ik voeg daar in de brief aan toe dat het in 2007 160 à 170 miljoen was. De kosten zijn dus afgenomen en dat ondanks de stijgende bezwaar- en beroepskosten. Ik zie daarom geen aanleiding om het systeem op de schop te nemen.

Ik heb zojuist heffingen en grondslagen genoemd die we in de afgelopen jaren op de WOZ-waarde hebben gebaseerd. Ik concludeer dat de WOZ-waardering steeds belangrijker is geworden, niet alleen voor de gemeentelijke belastingen maar ook voor heel veel rijksbelastingen, waaronder een paar heel belangrijke. We kunnen ons met andere woorden simpelweg niet permitteren om de WOZ af te schaffen. Ik zie ook niet wat er schort aan de bestaande grondslag voor de WOZ. Het systeem is goed uitvoerbaar en heeft zijn waarde bewezen.

Je kunt natuurlijk naar andere grondslagen kijken, bijvoorbeeld naar het inkomen. Ik vind het eerlijk gezegd verbazingwekkend dat mevrouw Van Toorenborg dit punt nu namens het CDA opwerpt. Zij lijkt opeens te vinden dat er een gemeentelijke inkomstenbelasting moet komen. Dat zou betekenen dat de marginale druk fors hoger wordt en dat zou vervolgens weer leiden tot verdere nivellering. Een paar weken geleden kreeg ik nog een ander signaal van de CDA-fractie, maar dat was er wel weer een van een andere woordvoerder.

Alle internationale studies naar de beste belastinggrondslag laten zien dat ... De OESO zegt bijvoorbeeld stevast dat belastingheffing over niet-mobiele grondslagen als onroerende zaken de minst verstorende vorm van belastingheffing is. Als je de WOZ vervangt door een vorm van inkomstenbelasting ... Ik ben daar in elk geval geen voorstander van en ik ga het dan ook niet onderzoeken.

Mevrouw Van Toorenborg vraagt of het belastinggebied van de gemeente moet worden uitgebreid, nu er meerdere taken op de gemeenten afkomen. Met de overheveling van die taken gaat echter ook een overheveling van geld gepaard. Gemeenten worden met andere woorden gecompenseerd. Als je het belastinggebied van de gemeenten uit zou breiden, dan loop je het risico dat de totale belastingdruk op de burger groter worden dat moeten we natuurlijk niet hebben.

Ik vraag me verder af hoe een vorm van gemeentelijke inkomstenbelasting zich verhoudt tot de sociale vlak taks die het CDA in haar verkiezingsprogramma heeft opgenomen.

De **voorzitter**: Ik grijp nu toch echt in. We kunnen deze discussie natuurlijk helemaal uitdiepen, maar het is wel een discussie over een onderwerp dat niet voor dit algemeen overleg is geagendeerd. Ik verzoek de Staatssecretaris daarom de laatste vragen te beantwoorden. We kunnen dan door met de beantwoording door de Minister.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Voorzitter, misschien mag ik nog één ding zeggen, want ...

De **voorzitter**: Nee, nee, mevrouw Van Toorenburg. U hebt nog een tweede termijn. Als ik dit toesta, zijn we echt niet op tijd klaar.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): De Staatssecretaris spreekt voortdurend over een inkomstenbelasting in plaats van over een ingezetenenbelasting. Ik zou willen dat hij op dat laatste doorging.

De **voorzitter**: Nee. We zetten deze discussie in tweede termijn voort. Doen we dat niet, dan beheerst dit ene punt het overleg, terwijl er nog heel veel andere vragen op een antwoord wachten. De Staatssecretaris vervolgt zijn beantwoording.

Staatssecretaris **Weekers**: We zouden hierover een boom kunnen opzetten. Ik zou dat heel graag doen, maar ik kan kort zijn door nogmaals aan te geven dat ik geen enkele behoefte heb om alternatieve belastingen voor gemeenten te bedenken. In het verleden hebben we er niet voor niets een aantal afgeschaft. Voorzitter, hiermee ben ik gekomen aan het eind van mijn beantwoording.

De **voorzitter**: Dan gaan we nu verder met de beantwoording door de Minister van Binnenlandse Zaken.

Minister **Plasterk**: Voorzitter. Het is een genoegen om terug te zijn in de beste commissie van de Tweede Kamer, de commissie van Financiën, en om te mogen spreken over de Wet waardering onroerende zaken. Zoals de voorzitter terecht opmerkte, waaiert deze discussie snel uit naar wat voortvloeit uit de waardering van die onroerende zaken. Het is wel belangrijk om nog eens te benadrukken dat niet alleen een aantal gemeentebelastingen, zoals de onroerendezaakbelasting, daaruit voortvloeien maar dat ook landelijke belastingen, zoals de inkomstenbelasting en de verhuurderheffing, mede gebaseerd zijn op de waardering van onroerende zaken. Dus even los van hoe je je belastingstelsel zou willen inrichten, is natuurlijk van belang dat er een degelijk stelsel is van hoe de waarde van onroerende zaken wordt bepaald. Dat is, naar ik heb begrepen, eigenlijk het onderwerp van het debat van vandaag. In aanvulling hierop heb ik nog maar een paar punten. Mevrouw Neppérus vroeg hoe het zit met samenwerkingsverbanden. Op zichzelf is het goed dat gemeenten samenwerken. Zeker kleinere gemeenten kunnen daardoor ook tot een hogere kwaliteit van dienstverlening komen. In dit verband kunnen zij tevens komen tot een hogere kwaliteit van uitvoering van de WOZ. Gemeenten kunnen weliswaar bevoegdheden overdragen, maar uiteindelijk blijven ze verantwoordelijk en als de kwaliteit niet aan de maat is, zullen zij daarop door de Waarderingskamer worden aangesproken. Ze kunnen zich dus niet verschuilen achter de samenwerking. Nogmaals, ik denk dat zo'n samenwerking normaal gesproken tot verbetering van de kwaliteit zou moeten leiden.

Er is een aantal vragen gesteld over de proceskosten. Mevrouw Neppéus gaf een bespiegeling daarover en vroeg of je de vergoeding die daarvoor door de gemeente wordt verstrekt, zou moeten koppelen aan de taxatiewaarde van het onroerend goed dan wel aan de consequenties die een en ander via de belasting voor de eigenaar eventueel zou kunnen hebben. Daarop werd al bij interruptie gezegd dat dit waarschijnlijk ingewikkeld zou worden, omdat het voor de ene eigenaar andere consequenties heeft dan voor de andere. Dat hangt ervan af of men al dan niet inkomstenbelasting betaalt et cetera. Maar in de praktijk zijn noch de getaxeerde waarde, noch de effecten voor de belasting de grondslag voor die vergoeding. De grondslag voor de vergoeding is een taxatie van de kosten die gemaakt moeten worden in dat proces. Die regeling is op dit moment echter nogal ruim. Dit heeft ertoe geleid – dat werd zojuist ook gesignaleerd – dat bedrijven voor de gehele straat zeggen dat ze het allemaal voor de mensen op «no cure, no pay»-basis in gang kunnen zetten en dat ze vervolgens overal die vergoeding kunnen incasseren, terwijl de kosten die ze daarvoor moeten maken eigenlijk vrij gering zijn. Mijn collega van Veiligheid en Justitie heeft daarin het voortouw. Ik ben medeondertekenaar van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) die mijn collega maakt om dit effect te verkleinen. De heer Groot vroeg naar de timing. Het is de bedoeling dat deze Algemene Maatregel van Bestuur nu naar de Raad van State gaat en dat het advies daarover spoedig komt. Alles is erop gericht, ervoor te zorgen dat we het besluit voor de nieuwe aanslagronde lokale belastingen in 2014 in werking kunnen laten treden.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Ik denk toch dat de Kamer in meerderheid heeft gezegd dat er aandacht voor dat punt moet komen. Kan de Minister dus toch schetsen waar het om gaat? Dit punt is immers niet alleen door mij genoemd, maar ook collega's hebben dat gedaan. Hoe moet ik mij die matiging voorstellen? Dit is immers iets wat speelt en ik vind het antwoord van de Minister op mijn vraag ietwat abstract.

Minister **Plasterk**: Daar mijn collega van Veiligheid en Justitie het voortouw heeft genomen en de Algemene Maatregel van Bestuur nog niet de ministerraad heeft bereikt, vind ik het een beetje lastig om daarop nu al in detail in te gaan. Bovendien moet deze maatregel ook nog voor advies naar de Raad van State. Dat is het stadium waarin het kabinet zich natuurlijk nog het recht voorbehoudt om in de beraadslaging tot een andere invulling te komen. De maatregel zal in ieder geval het effect hebben dat er een zodanige versobering optreedt dat ongewenst misbruik – dat is eigenlijk altijd ongewenst – zal worden teruggedrongen. Ik kan aan de collega van Veiligheid en Justitie de grote interesse van de commissie van Financiën overbrengen en hem verzoeken om haar zo veel mogelijk van de ontwikkelingen op de hoogte te brengen en te houden. Kan ik het zo doen?

De heer **Groot** (PvdA): Ik stel toch nog een aanvullende vraag. Betreft het een verlaging van de proceskosten over de gehele linie, of zal er gewerkt worden met marges? Wat is de benadering? In het verslag van het schriftelijk overleg staat dat, wanneer de WOZ-waarde binnen bepaalde marges wordt bijgesteld, niet per definitie sprake is van een proceskostenvergoeding. Kan de Minister wat meer helderheid hierover geven?

Minister **Plasterk**: De vraag is toch hoe een en ander inhoudelijk ingevuld gaat worden. Als u het goed vindt, zou ik deze kwestie toch nog even bij de collega van Veiligheid en Justitie willen laten. De proceskostenvergoeding is gebaseerd op de kosten die men maakt, zoals ik u al heb verteld. En het gaat om de versobering, die terugkomt in de ministerraad. Ik realiseer mij dat dit geen volledig bevredigend inhoudelijk antwoord is,

maar ik speel de interesse van de commissie dus door aan mijn collega. Hij is hier niet aanwezig, dus ik kan mij op dit moment hierover niet verder laten adviseren.

Mevrouw Van Toorenborg vergeleek zich met Alice in Wonderland of in ieder geval met één van de karakters die daarin voorkomt. Ik ga ervan uit dat zij op de hoofdpersoon doelt. Er komen nog meer karakters in voor. Nee, ik begin er niet over!

Mevrouw Van Toorenborg opperde bespiegelend dat het misschien beter zou zijn om een andere grondslag te kiezen voor het heffen van gemeentelijke belastingen dan de waarde van de woning. Ik zag net al op Twitter dat zij daarbij niet de inkomsten als grondslag voor ogen had. Dan houd je echter weinig grondslagen over. De hondenbelasting zou een optie kunnen zijn: je kunt daarbij denken aan het gewicht van de hond of zoiets. Eerlijk gezegd, is het dus een kwestie van zoeken naar andere grondslagen dan de waarde van het onroerend goed. Zoals collega Weekers al heeft gezegd, heeft de regering in ieder geval niet het voornemen om op zoek te gaan naar grondslagen.

De heer Van Dijck heeft gelijk als hij zegt dat de optimistische cijfers over de tarieven voor de OZB nog niet betekenen dat de macronorm behaald zal worden, want het gaat over de opbrengst van de OZB. Wij wachten sowieso op de cijfers van COELO voordat we de conclusie trekken dat men daar inderdaad binnen de marges is gebleven. Ik neem ook nota van het pleidooi van de heer Van Dijck voor het instellen van een micronorm in plaats van een macronorm. We gaan dat na, maar ik vraag wel begrip voor het volgende. De huidige situatie is niet ideaal, omdat je individuele gemeenten uiteindelijk afreken op het effect. Je krijgt eigenlijk te maken met een prisoner's dilemma, want je rekent ze af op het effect terwijl ze daarop geen invloed hebben. Het is immers het totale effect van datgene wat alle gemeenten samen aan stijging ondervinden en dat moet binnen die stijging van 3% blijven. Als je naar een micronorm gaat, is de eerste vraag of je die op de stijging gaat leggen of op het tarief. Als je het laatste doet, is het gemeentelijk belastinggebied sterk verkleind. Dan wordt landelijk namelijk bepaald wat het tarief is. Als je het eerste doet, beperk je de gemeenten wel heel erg. De gemeenten die nu immers vaak voor een stijging kiezen, hebben vaak een laag tarief. Zij willen een zwembad aanleggen en naar het landelijk tarief of iets dergelijks toe. Aan alle manieren waarop je een en ander inricht, kleven dus ook nadelen. We beseffen dat die macronorm ook nadelen heeft. Ik noemde die zojuist al. We zijn dus bezig met het opnieuw bekijken van die norm en komen daarop ongetwijfeld nog vaak terug.

De heer **Van Dijck** (PVV): Het slechte van dit systeem is natuurlijk dat voorbeeldige gemeenten die zich netjes aan die norm houden, nu worden beboet door gemeenten die het lekker laten waaien. Die hebben zo nodig een subtropisch zwembad nodig en gaan «even cashen». Daarvoor is de OZB nooit bedoeld geweest. Ik zou graag van de Minister willen weten hoe dit in de afgelopen jaren is geweest. Ik lees in de kranten halleluja: voor het eerst in drie jaar wordt die norm behaald. Voor het eerst in drie jaar houden gemeenten zich dus aan de afspraken. Het is natuurlijk schandalig dat ze dit vroeger niet deden. De vraag is natuurlijk hoe die OZB-inkomsten – ik doel dus niet op de tarieven – van vorig jaar ten opzichte van die van het jaar daarvoor en ten opzichte van die van het jaar daarvoor zijn geëvolueerd. Huizenbezitters zien hun huis alleen maar verder onder water gaan en dat de gemeente elk jaar desondanks meer belastinggeld vraagt. Die zaken stroken niet met elkaar. Vandaar dat men in deze maatschappij verontwaardigd is in die zin dat men zich afvraagt hoe het kan dat de waarde van het huis met 30% gedaald is en dat men elk jaar meer woonlasten heeft.

Minister **Plasterk**: Allereerst, voordat de verkeerde beelden ontstaan over gemeenten die cashen en over tropische zwembaden, zeg ik het volgende. Juist diegenen die bepleiten dat het gemeentelijk belastinggebied moet worden verruimd, baseren hun pleidooi op het feit dat daar ook een democratisch gelegitimeerde bestuurslaag besluiten kan nemen. De ene politieke partij kan zeggen dat zij het zwembad wil sluiten en dat zij de OZB wil verlagen. De andere partij kan zeggen dat zij het zwembad open wil houden. Dat zal echter wel betaald moeten worden van de lokale belastinggelden. Dan kan het democratisch proces gewoon zijn beloop hebben. De verschillen in tarieven en in voorzieningenniveaus zijn politiek van aard. Daartegen heb ik op zichzelf geen bezwaar. Als je dat onwenselijk vindt, zou je al die zaken terug naar het Rijk moeten halen. Dat kan een en ander dan voor alle gemeenten in gelijke mate bepalen. Ik geloof echter niet dat velen dit beogen. De regering staat dat in elk geval niet voor. Ik heb de heer Van Dijck al gelijk gegeven door te zeggen dat het voorbarig is om nu te concluderen dat men zich aan de macronorm heeft gehouden. We zullen wat dat betreft de definitieve cijfers van COELO moeten afwachten over de opbrengsten in het laatste jaar. Zoals de commissie weet, was er in het jaar daarvoor sprake van overschrijdingen. De afspraak is dat die overschrijding afgaat van de stijging die het jaar daarna weer is toegestaan. Ik meen dat men een stijging van maximaal 2,45% moet behalen. In de praktijk zal blijken of dit gebeurt. Die macronorm heeft, laat ik het zo zeggen, het karakter van een vorm van zelfregulering die alleen maar een goede uitwerking kan hebben als iedereen zich daar een beetje naar gedraagt. Destijds is dit ook door de gemeenten gesuggereerd. Als je een en ander hard wil afdwingen, kom je precies op het prisoner's dilemma waarop de heer Van Dijck zojuist doelde: dan kunnen gemeenten die er niets aan kunnen doen een sanctie krijgen voor het gedrag van andere gemeenten en dan zou die micronorm uiteindelijk niet meer functioneren.

De heer **Van Dijck** (PVV): In reactie op het betoog van de Minister over tropische zwembaden vraag ik mij toch af waarom er überhaupt een macronorm bestaat. Die macronorm bestaat volgens mij om die gemeenten te beteugelen; om ervoor te zorgen dat ze die OZB niet gebruiken als melkkoe om gaten te dichten in hun begroting. Zodoende probeert de Staat de gemeenten te beïnvloeden. Als je een en ander aan de gemeenten overlaat en toestaat dat ze maar lekker tropische zwembaden bouwen, hoeft er geen macronorm te zijn. Die norm is er dus vanwege dat stukje beteugeling. De Minister moet dus niet zeggen dat gemeenten en de gemeentelijke democratie wat dit betreft voldoende borging bieden.

Minister **Plasterk**: Met alle respect zeg ik dat dit toch niet helemaal waar is. Als de macronorm beoogde in de afweging te treden die gemeenten maken tussen de inkomsten die ze in de belasting heffen en hun uitgaven, zou je die norm op het tarief leggen. Die norm is echter gelegd op de stijging van het tarief. Deze is voor mijn tijd aangelegd, maar het lijkt redelijk om ervan uit te gaan dat de gedachte daarbij was dat de burger niet geconfronteerd mag worden met onredelijke stijgingen in het tarief omdat hij die zomaar in zijn privébudget moet «meenemen» en het niet redelijk zou zijn als gemeenten in een keer dat budget verdubbelden of iets dergelijks. Daarbij is gekozen voor een lichte vorm van regulering – dat heb ik zojuist al toegegeven – en om dat op macroniveau te doen in plaats van op microniveau, ongeacht de nadelen die dit in zich heeft. Ik zie het dus eerder als een regulering van grote schommelingen dan als een regulering van de principevrijheid van gemeenten om te besluiten meer te heffen en ook meer uitgaven te doen. Als de kiezers het daarmee niet eens zijn, kunnen ze bij een volgende gelegenheid lokaal op een andere politieke partij stemmen.

Nu ik hier toch ben, maak ik nog een opmerking – misschien is het eerder een *cri du coeur* – vanuit mijn verantwoordelijkheid voor open data en openbaarmaking. Een grote stap voorwaarts is naar mijn idee het besluit dat de Tweede Kamer heeft genomen op voorstel van de Staatssecretaris dat inhoudt dat ook niet-belanghebbenden nu inzage kunnen krijgen in de WOZ-waarde van individuele panden. Zij kunnen dan meer bekijken dan alleen hun eigen pand. De volgende stap zal natuurlijk zijn dat mensen die data verzamelen en dat deze, als deze niet massaal van overheidswege verstrekt worden, op een andere manier in de roulatie komen. Dan kom je in de buurt van open data, inhoudende dat de waarde van huizen publiek beschikbaar is. Dat is mijn *cri du coeur*. Dat heeft, behalve het belang van die individuele eigenaar, allerlei interessante voordelen. Die opendataset zou je namelijk op termijn kunnen vergelijken met andere opendatasets en je zou allerlei inzichten kunnen verwerven over het verband tussen de prijzen van het onroerend goed en allerlei andere sociale fenomenen. Ik wil hier alleen maar zeggen dat ik blij ben met deze ontwikkeling.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan over naar de tweede termijn van de commissie. Ik stel een spreektijd van twee minuten per spreker voor.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Voorzitter. Ik dank de Staatssecretaris en de Minister voor hun antwoorden. Ik maak nog enkele opmerkingen. Ik ga op de eerste plaats in op die escalatieladder voor het geval dat het niet loopt. Ik vraag mij af hoe je dat in werkelijkheid harder kunt maken. Als er bij bijna 80 gemeenten dingen niet goed gaan en indien bij een aantal andere gemeenten dingen structureel niet goed gaan, moet er toch iets moeten gebeuren. Het is mooi om een ladder te hebben, maar die moet op een gegeven moment ook bestegen worden. Daarvoor zijn die treden op de ladder immers bedoeld.

Ik kom op de samenwerkingsverbanden. Soms valt het in het begin blijkaar niet mee, maar ik vraag mij af of het uiteindelijk in heel zo'n gebied beter gaat. Het is essentieel om dat te weten.

Ik kom op de toekomst van de WOZ. We kunnen natuurlijk over alle toekomst nadenken, maar het lijkt me voorlopig een goed middel. Op een extra variant inkomstenbelasting zit de VVD dan ook niet te wachten. Ik kom op het punt van de proceskostenvergoeding. Ik wacht het ontwerp van de Algemene Maatregel van Bestuur af. Wellicht kunnen wij al eerder iets horen.

Tot slot merk ik op dat transparantie op het terrein van waardering essentieel is. Beide bewindspersonen hebben dat ook gezegd. Zoals ik eerder zei, raakt dit niet alleen aan gemeentelijke belastingen, maar dit raakt ook aan rijksbelastingen. De strekking daarvan is dus altijd groot.

De heer **Groot** (PvdA): Voorzitter. Ook ik dank de bewindslieden voor hun beantwoording. Het is geruststellend om te horen dat er een klankbordgroep bestaat bij de Waarderingskamer. Dat was mij eerlijk gezegd niet bekend.

Ik blijf het belang zien van die onafhankelijke taxaties, ook omdat deze een bijdrage zouden kunnen leveren aan de legitimiteit van het hele systeem. Dat idee houd ik nog maar even vast. We zullen eerst zien hoe de praktijk zich ontwikkelt.

Ik ben ook wel blij om van de Staatssecretaris te horen dat die belastingheffing op onroerend goed wordt gezien als een vorm van optimale belastingheffing. Wellicht zou de scope nog groter kunnen worden. In dit verband stel ik een laatste vraag aan de Minister. Als je vaststelt dat gemeenten een eigen belastinggebied moeten hebben en vindt dat de lokale democratie goed werkt – de OZB is in politiek opzicht een heel gevoelige belasting – vraag ik mij nogmaals af of die macronorm toch nog moet worden gehanteerd. Behalve dat je nagaat hoe je die normen gaat aanpassen, zou ook in overweging genomen kunnen worden om

helemaal af te zien van die macronorm En zou het vertrouwen kunnen worden uitgesproken dat de lokale democratie voldoende corrigerende mechanismen heeft?

De heer **Koolmees** (D66): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de laatste vraag van de heer Groot. Ik vind die discussie namelijk ook interessant. Natuurlijk is die macronorm ooit ontstaan vanuit de gedachte dat er ook corresponderende vaten zijn met rijksbelastingen. Je moet dan toch nagaan hoe je ervoor zorgt dat de belastingen niet aan beide kanten omhoog gaan, dus aan de kant van het Rijk en op lokaal niveau. Dit is volgens mij een ingewikkelde puzzel om op te lossen. Bedankt voor de beantwoording. Mijn vragen zijn beantwoord en ik heb geen vervolgvragen.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Voorzitter. Het is eigenlijk wel geestig om te zien hoe het hier gaat, vooral als je kijkt naar de paniek die bij de twee VVD'ers in de zaal uitbreekt op het moment dat ik vraag of er kritisch naar de belastingen kan worden gekeken. Als ik hier voor het eerst zou binnenkomen, had ik misschien wel gedacht dat de VVD de belasting aan het verlagen is. Ik weet echter helaas wel beter; de belastingen worden alleen maar hoger. Er zijn voorbeelden gegeven van zwembaden. Volgens mij zijn die straks helemaal niet meer overeind te houden met de leidingwaterbelasting. Gelukkig stopt het CDA nooit met denken. Het heeft rapporten geschreven over de sociale vlak taks. Het zal dus blijven nadenken, zeker gelet op de toekomst met in het achterhoofd de vragen of gemeenten hun taken straks goed aan kunnen en hoe we ervoor gaan zorgen dat het geld eerlijk wordt verdeeld. Het CDA is zeer benieuwd naar die macronorm.

De **voorzitter**: U stapt nu over naar een volgend onderwerp, dus ik geef mevrouw Neppérus de gelegenheid om te interrumperen.

Mevrouw **Neppérus** (VVD): Ik ben natuurlijk altijd heel blij als het CDA nadenkt en als het ook anderen stimuleert tot nadenken. Dat is immers heel positief. Het was even trekken, maar er kwam toch uit dat het een extra inkomstenbelasting betreft. Daarop mogen wij reageren, want dat heeft een «leuke» marginale druk tot gevolg waarvan je denkt: gut, laat het de heer Omtzigt maar niet horen! Wil mevrouw Van Toorenburg verdergaan op het pad van de inkomstenbelasting? Als ze die vraag beantwoordt, weten wij allemaal waaraan wij toe zijn.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Ik had kunnen vragen of we het kunnen illustreren. Dat doet mevrouw Neppérus echter zelf. Ik zeg nogmaals dat wij geen hogere inkomstenbelasting willen en dat wij zelfs willen dat er lagere belastingen worden geheven. Dat zeggen wij in alle debatten die wij voeren maar wij zien alleen dat dit kabinet op een creatieve manier alle belastingen verhoogt. Dat baart ons zorgen. Wij vinden dat je altijd moet nadenken over de grondslag. Ik hoorde dit kabinet zeggen dat het daarover niet wil nadenken. Wij hebben nagedacht over die vlak taks. Die komt er met dit kabinet echter niet, dus we zullen altijd moeten blijven nadenken. We kijken naar de toekomst. Vandaag voeren we het debat over de decentralisatie en zien wij echt dat gemeenten onder water komen te staan. Wij hopen dus dat we, zodra we weer een debat voeren over de WOZ, niet moeten constateren dat een en ander uit de hand is gelopen als gevolg van het feit dat gemeenten belangrijke taken niet meer kunnen betalen. Wij hopen dan niet te moeten constateren dat er sprake is van gekkigheid. Dat is wat ik wil voorkomen en daarover zullen we altijd met elkaar in gesprek blijven. Dus, nee mevrouw Neppérus, wij willen de inkomstenbelasting niet verhogen.

Moet ik het nog een keer zeggen? Nee, mevrouw Neppéus, wij willen geen verhoging van de inkomstenbelasting.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): We zullen het Lenteakkoord er even bij zoeken en alle akkoorden waarop ook het CDA invloed had wat de belastingmaatregelen betreft. Het CDA is de ene keer links, dan weer is het rechts. Eerst oppert het CDA het idee van de inkomstenbelasting. Vervolgens maakt Staatssecretaris Weekers een paar kanttekeningen en dan is het ideecanapé van tafel. Goed, dat noteer ik.

De **voorzitter**: Ik hoorde geen vraag, maar mevrouw Van Toorenborg mag reageren.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik vind dat wij altijd moeten nadenken over de eerlijkste en de beste grondslag. Dat doet het CDA dus ook. Daarom kwam het met het idee van de vlak taks. Wij kijken naar de toekomst en zullen blijven nadenken. Wellicht denkt de VVD ooit weer met ons mee, maar tot op heden zien we haar alleen maar de belastingen verhogen. Dat is wat ons zorgen baart.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Gaat u maar eens lezen over uw verleden!

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik kijk naar de toekomst.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Toorenborg mag niet verder, want het woord is nu aan de heer Groot voor een interruptie.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Ik ben klaar met het leveren van mijn inbreng in tweede termijn.

De heer **Groot** (PvdA): Dan wil ik toch ook graag iets zeggen over het beeld van belastingverhoging. Er gaan inderdaad een paar belastingen omhoog, zoals die voor leidingwater en diesel. We hebben het in totaal over een bedrag van 600 miljoen. Dat zijn gerichte vergroeningsmaatregelen. Wat de inkomstenbelasting betreft, wordt mevrouw Van Toorenborg op haar wenken bediend: alleen al voor de tarieven in de eerste schijf hebben we het over een verlaging van 1,5 miljard. Mijn stelling is juist dat, ondanks alle budgettaire nood, het aandeel belastingverhoging juist heel laag is. Dat is zeker het geval als je het vergelijkt met de afspraken die het CDA eerder heeft gemaakt in het zogenoemde Kunduz-akkoord. Ik denk dus dat mevrouw Van Toorenborg hier echt een toontje lager kan zingen, omdat het kabinet juist zijn best doet om het aantal belastingverhogingen zo beperkt mogelijk te houden.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Wij zien gelukkig wat er echt gebeurt en dat ziet iedereen: de belastingdruk is enorm gestegen en onder dit kabinet stijgt die alleen maar verder. Als ik aan dit kabinet vraag om toekomstgericht te blijven denken, hoor ik «nee». Zelfs toen mijn collega Pieter Omtzigt vroeg om naar dat grenseffect te kijken – hier wordt «accijnzen» gezegd – werd duidelijk dat de wens om dat te doen, er niet eens is. Iedereen roep dat er niets aan de hand is. Ik hoop dat er niets aan de hand is. Wij blijven naar de toekomst kijken. Laten we dat blijven doen.

De heer **Koolmees** (D66): Ik kan dit toch niet onweersproken laten, mevrouw Van Toorenborg. We hadden het twee weken geleden over bijvoorbeeld het amendement van de heer Verhoeven, mijn partijgenoot, over het verlagen van de inkomstenbelasting om geleidelijk aan naar die sociale vlak taks te gaan die het CDA zo propageert. Het CDA heeft echter ook tegen dat amendement gestemd. Ik begrijp best dat het ingewikkeld is en dat het vervelend is om geconfronteerd te worden met uitlatingen uit

het verleden van vorige Staatssecretarissen die ook allerlei plannen hebben gemaakt.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): En Ministers.

De heer **Koolmees** (D66): En Ministers. Maar is het niet te gemakkelijk om alleen te focussen op die paar belastingen die omhoog gaan en om dus niet het totaalplaatje te zien? Ik doel op het feit dat in het Herfstakkoord voor 1,8 miljard – dat bedrag is het zelf, mijnheer Groot – aan belastingverlaging wordt doorgevoerd. Voor volgend jaar betreft het de inkomstenbelasting. Ook zal op de langere termijn voor 5,3 miljard – dit zeg ik uit het hoofd – een verlaging van de tweede, de derde en de vierde schijf worden ingeboekt op grond van de wet van de heer Blok. Het CDA stemt continu tegen dit soort voornemens. Hoe is het een met het ander te rijmen?

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Als we die discussie gaan voeren, zijn we echt de komende uren nog niet klaar. We zien namelijk dat de voordelen ergens in 2040 pas een beetje in beeld komen. Als wij kijken naar de maatregelen die worden genomen, zien wij de lasten alleen maar hoger worden en dat zien de burgers helaas ook gebeuren. Iedere keer wordt er een andere gekkigheid bedacht. Uiteindelijk moeten zelfs misschien de zwembaden in de mooie gemeenten dicht, terwijl de kinderen toch al steeds minder zwemlessen hebben. Wij maken ons gewoon zorgen over de ontwikkelingen. Daarom stemmen wij niet voor plannen die er uiteindelijk voor zorgen dat de belastingen omhooggaan. Er zal niet eerder dan in 2040 een beetje licht in de tunnel te zijn en dan zullen heel andere mensen voor een en ander verantwoordelijk zijn.

De heer **Koolmees** (D66): Misschien is het CDA daarvoor dan wel weer verantwoordelijk en dan wordt er wellicht een andere toon aangeslagen.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA): Laat u zich verrassen!

De heer **Van Dijck** (PVV): Voorzitter. Dank aan de bewindspersonen voor de beantwoording. 150 miljoen per jaar voor de uitvoering vind ik nog steeds veel geld. Ik verzoek de bewindspersonen om dat bedrag nu eens tegen het licht te houden. Ik kan me voorstellen dat het in het begin een exercitie is om een en ander op te tuigen. Maar vervolgens is het toch een kwestie van jaar in, jaar uit mutaties bijwerken, wat verkopen registreren en het «meenemen» van een dakkappelletje in de beoordeling. Het kan toch niet zo zijn dat er een volledig nieuwe taxatie wordt gedaan, alsof je voor het eerst begint? 150 miljoen! Volgens mij kan dat bedrag een stuk lager zijn en worden bepaalde taxatiebureautjes heel blij van dit soort bedragen. Ik heb daarover niets gehoord en hecht er dus aan om dat in tweede termijn te benadrukken.

De «no cure, no pay»-bureaus zijn ook erg blij met deze regeling. We wachten de Algemene Maatregel van Bestuur af. Het is natuurlijk een goede zaak om de prikkel om te procederen weg te nemen. Dit moet echter wel gebeuren zonder de mogelijkheid tot procederen in de weg te staan. Die balans moet wel goed zijn.

Wij hadden al gezegd dat burgers binnen zes weken bezwaar moeten maken. Ik vind dat er sprake is van een erg groot verschil als gemeenten er twaalf maanden over mogen doen. Kan de termijn niet worden veranderd in een termijn van zes maanden? We weten nu namelijk dat zelfs die jaargrens vaak overschreden wordt.

Ik kom op de maatschappelijke verontwaardiging. De OZB-inkomsten zijn vanaf 2010 met 16% gestegen. Wat eigenlijk 9% had mogen zijn, is 16% geworden, terwijl de WOZ-waarde met 13,4% is gedaald. Mensen snappen er niets van en het is niet uit te leggen. Ik wil dan ook dat deze bewindspersonen wat meer de harde hand hanteren ten aanzien van die

norm. Die norm is immers, zoals de Minister al zei, ingesteld om bewoners te beschermen tegen exorbitante tariefstijgingen en dit gebeurt nu onvoldoende met een stijging van 16% aan OZB in drie jaar tijd. Tot slot zeg ik het volgende. Je zou maar in Groningen wonen en geconfronteerd worden met een stijging van 10% op je OZB-tarief, of je zou maar in Koggenland wonen en te maken krijgen met een stijging van 23%. Ik pleit nog steeds voor een micronorm, inhoudende dat de disciplinerende werking niet over het geheel wordt afgeroepen maar dat die norm geldt voor elke gemeente afzonderlijk.

De **voorzitter**: Ik zie dat er direct geantwoord kan worden en geef het woord aan Staatssecretaris Weekers in tweede termijn.

Staatssecretaris **Weekers**: Voorzitter. Mevrouw Neppéus heeft nog gewezen op de escalatieladder en zij heeft eigenlijk gevraagd wanneer we in fase 4 en verder komen. Dat zal de tijd leren. Ik hoop dat we er niet komen, maar ik sluit niet uit dat daar stappen gezet moeten worden. In dat geval, zal dat ongetwijfeld bekend worden.

Van belang te melden, is dat de Waarderingskamer rapportages per gemeente op haar website zet. Ik zou via de voorzitter van de vaste Kamercommissie dan ook de lokale democratie kunnen oproepen om het werk goed te doen, de website van de Waarderingskamer te raadplegen en na te gaan of de gemeente in een slechte categorie staat. In dat geval, kan lokaal de discussie worden aangegaan. Ik denk dat dit uiteindelijk het beste instrument is om ervoor te zorgen dat de zaak lokaal op orde komt. Daarnaast hebben we de transparantie inmiddels wettelijk geregeld, waarvan in de loop van volgend jaar daadwerkelijk sprake zal zijn. Ik kom op het punt van het afhandelen van bezwaarschriften. Met name de heer Van Dijck is daarop nog ingegaan. Ik vind het niet verantwoord om voor gemeenten de termijn te verkorten, want dat zal ten koste gaan van de kwaliteit – daarmee is de burger niet gediend – of het kost een hoop extra geld voor het inhuren van een aantal externen. Daarmee is de belastingbetaler uiteindelijk ook niet gediend. De vastgestelde termijn volstaat. Ik ben het wel met de heer Van Dijck eens dat het zorgelijk is als gemeenten die grens overschrijden. In dat geval geldt dat de burger zelf in actie kan komen op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Zodoende is het voor hem mogelijk om een dwangsom voor de betreffende gemeente af te dwingen. Ik ben gaarne bereid om de Kamer toe te zeggen dat ik de Waarderingskamer vraag om het punt van de overschrijding van de jaargrens bij de afhandeling van bezwaarschriften nader te onderzoeken. Ik heb al navraag hiernaar gedaan en weet dat de Waarderingskamer daartoe van harte bereid is. Ik zal de Kamer over de uitkomst berichten.

De heer **Van Dijck** (PVV): Dan is het weer aan de burger om ingeval van niet tijdig beslissen een dwangsom af te dwingen. Als die jaargrens overschreden wordt, vind ik dat er automatisch een boete moet worden opgelegd, of een *lex silencio positivo*. Anders moet de burger weer procederen omdat de gemeente in gebreke blijft. Ik denk dat dit niet de juiste weg is. Als de Waarderingskamer dit zou kunnen meenemen in haar analyse, zou dat een goede zaak zijn.

Staatssecretaris **Weekers**: De Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen is, als ik mij niet vergis, een initiatiefwet van de Tweede Kamer geweest een aantal jaren geleden. De procedures die daarin zijn neergelegd, moeten dan ook worden gevolgd. Dat laat onverlet dat ik mijn toezegging gestand zal doen. De heer Van Dijck is niet ingegaan op het feit dat de Waarderingskamer zal onderzoeken in welke gevallen die jaargrens wordt overschreden en wat de oorzaken daarvan zijn. Ik kan ook de vraag laten «uitzetten» in hoeveel van die gevallen wordt verzocht om een

dwangsom op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. We willen uiteindelijk dat de bezwaartermijnen door gemeenten worden gerespecteerd. Indien dit om welke reden dan ook niet gehaald kan worden, zal de betreffende gemeente een buitengewoon goed verhaal moeten hebben.

Dit brengt mij op het volgende punt van de heer Van Dijck. Ik vind zijn betoog op dat punt een klein beetje tegenstrijdig. Hij zegt dat hij de kosten – het bedrag van 150 miljoen – te hoog vindt. Ik heb daarover al gezegd dat deze kosten in de loop der tijd zijn teruggebracht. Die kosten zijn, afgezet tegen de belastingopbrengst met de verhuurderheffing die ook hierop is gebaseerd, buitengewoon gering. De opbrengst is namelijk 10 miljard. De kosten van 150 miljoen voor de grondslagbepaling, inclusief de afhandeling van beroep- en bezwaarschriften met die landelijke WOZ-voorziening – eigenlijk de basisregistratie van gebouwen erbij – vind ik acceptabel. Daar waar ruimte is voor besparing, zou ik graag zien dat eerst de kwaliteit verder werd verbeterd. Dit pleidooi hoor ik ook van de Kamer in brede zin. Ik meen dat ik de heer Van Dijck dat ook heb horen bepleiten. Het is dus het een of het ander. Hetzelfde geldt voor het sneller afdoen van bezwaren. Zoals gezegd, zal dit tot meerkosten leiden. Ik denk dat we nu de juiste balans hebben gevonden: daar waar de Waarderingskamer structurele problemen ziet, zal worden ingegrepen. Daar waar zich incidentele problemen voordoen en er een goed verhaal aan ten grondslag ligt, moet gemeenten de kans worden geboden om de zaak op orde te brengen.

Ik ben blij dat de heer Groot zijn idee van onafhankelijk taxateur vooralsnog vasthoudt. Ik snap dat hij het nog niet helemaal uit zijn hoofd zet, maar ik denk dat het verstandig is om te bezien hoe we het huidige systeem verder kunnen verbeteren. Het is nooit verkeerd om alternatieven achter de hand te houden, maar ik denk dat er geen alternatieven hoeven te zijn.

De verleiding is groot om mevrouw Van Toorenburg nog van repliek te dienen, maar ik heb van haar geen expliciete vraag meer gehoord. En ik denk dat de heren Koolmees en Groot en mevrouw Neppérus duidelijk zijn geweest. Ik heb aan hun woorden dan ook niets toe te voegen.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan verder met de beantwoording van de Minister van Binnenlandse Zaken.

Minister Plasterk: Voorzitter. Ik meen dat er slechts nog één vraag aan mij is gesteld, namelijk die van de heer Groot of we bij het in kaart brengen van alternatieven voor de macronorm ook het alternatief van het afschaffen van de macronorm willen meenemen. Dat zullen we doen.

De voorzitter: Ik dank de bewindslieden voor de beantwoording. Hiermee is een eind gekomen aan dit algemeen overleg. Wellicht zie ik een aantal leden nog terug in de procedurevergadering van Financiën. Deze is, zoals gebruikelijk, openbaar. Of ik zie er een aantal in het algemeen overleg over de toekomst van de financiële instellingen ABN AMRO, ASR enzovoorts. Dit overleg vindt vanmiddag plaats van 16.00 uur tot 18.00 uur.

Ik sluit dit algemeen overleg.

Sluiting 11.57 uur.